

Monū

Preceptum

illo cuius oppositū magis cre-
dit q̄ aliud. iurās etiā de illo de
quo simpliciter ē dubi⁹ id est
nō magis assentit vni p̄ti q̄ al-
teri peccat mōr̄liter qz adducit
deū tanq̄ in testē ist⁹. qd̄ neu-
tro modo ē sibi certū quod de-
bet eē certum. pōt enim p̄iurū
esse absqz mētiri puta si aliq̄s
simpliciter dubitās iurat p̄ti
de q̄ dubitat quā forte dicēdo
nō mētiretur qz non h̄z opposi-
tum in mēte. Aut saltē i aliquo
casu vbi iurās tenetur eē cert⁹
p̄ierat si non ē ibi certus. ⁊ tñ
si ill⁹ assererz sine iuramento
credēs ill⁹ pl⁹ q̄ oppositū nō
mētiretur piculosū ē ergo fre-
quēter h̄re iuramēta in oēe qz
i multis b̄mōibz sine iuramēto
nec peccarz q̄s vbi addito iurā-
mēto peccat q̄s a ḡuiter si fiat
ex deliberacōe p̄t qd̄ ē vale il-
lud ōhilū. **Math. v.** Sit b̄mo
vster est ē. nō nō h̄c de **Scō.**

Sequitur nonū p̄ceptum
Nō concupisces vxorem
proximi tui.

DReceptū nonū **Nō**
cōcupisces vxorem
proximi tui. **Exo. xx. ⁊**
Deu. v. hoc mādato
a sequētī hō in seipō ordiatur i
a affectibz. **Sz** qz sciencia seu
noticia p̄cedit affectū ⁊ caren-

Capitulum

Primum

cia sciēcie necessariorz q̄ vcat
ignorācia. causa ē multoz pec-
catorz. **I**deco p̄mo dicenda
sūt de ignorācia tria p̄ncipali-
ter. **P**rimo qd̄ sit ⁊ qd̄ scire te-
nemur. ⁊ q̄tuplex est. **S**ecun-
do qn̄ est p̄ccm. qn̄ augz v̄l di-
minuit p̄ccm. **T**ercō q̄ piculo-
sa sit ignorācia. **Q**ntum ad **b**
primū nōndum qz necessariū
ē de ignorācia tractare qz igno-
rācia est qn̄qz p̄ccm mōr̄le. ⁊
scire ē per osequēs in precepto
p̄t per ill⁹ **Math. xxv.** **E**furi-
ui ⁊ nō d̄distis m̄ māducare.
Et statū dicēt h̄c vbi vidim⁹
te **E**furiētem q̄si dicerēt. **I**gno-
raui⁹ te pascere in paupibz.
Sz x̄ps dicz. q̄ diu nō fecistis
vni de minoribz istis nec m̄ fe-
cistis. **E**t iterum discedite a me
maledicti in ignē eternū. **I**dem
p̄t. **i. cor. xiiii.** Ignorās igno-
rabitur. **Sz** q̄ ignoratur a dō
est priuatis signo caritatis. ⁊
damnatur cū fatuis virgimibz
quibz x̄ps clausit iā ianuā di-
cēs nescio vs. **I**deco orat ps.
delicta iuuetutis mee ⁊ ignorā-
cias meas ne memineis. **S**ecu-
do nōndū qz ignorācia q̄ ē pec-
catum ē p̄uacō scie debite quā
q̄s pōt h̄re a scire tenetur. **Sz**
quā pōt h̄re. qz si est impossi-
bilis: excusat qz inuincibilis. **Sz**
debite qz si non cadit sub debi-
to: nō ē p̄ccm. **T**ercō nōndū **c**

Ignorācia p̄ccm

Nonū**Preceptū**

q̄ ex debito tenentur diuī diuī
 la scire. Sūt autē septē q̄ q̄libet
 adultus sciē tenetur aut op̄era;
 dare ad talia addiscendū pria
 tria p̄nt tho. cīr de decē p̄ceptis
Primo quilib; tenetur scire cre
 dēda que in symbolo tenētur et
 docentur de quib; p̄mo p̄cep
 dictū est. ca. ij. **Secundo** de hīde
 rāda q̄ de oracōe dōmīca etia;
 in primo precepto dicta sunt.
Tercō op̄anda q̄ docent hōies
 leges. Est enim hō sub triplīci
 lege. sc; sub lege nature. dīna.
 et s̄b p̄positua. **Lex nature** nihil
 aliud est q̄ lumē intellect; no
 bis infusum a deo p̄ qd̄ cogno
 scim; qd̄ vitāe quid v̄ agere
 debeat. **Et hāc** dedit nob̄ de
 us in creatōe. **A** qua multi p̄ ig
 norantiam se excusari putāt vñ
 p̄s. **Multi** dicunt quis on̄dit
 nob̄ bona. **R̄ndit** **Dauid** **Sig**
tum est sup̄ nos lumen vultus
 tui dñe. hxc lex in oībus est. **Ju**
deis paganis et xp̄ianis. **Et** in
 clinat ad talia et similia. **Que** vul
 tis sup̄. scdm̄ racōem rectā; ut
 faciāt vobis sup̄. ex debito ho
 mines ead̄ facite ei. **Et** q̄ nō vul
 tis sup̄. s̄m̄ rōem rectā vob̄ fieri
 sp̄. m̄ debite alijs ne faciatis. oē
 bonū ē fatiens nullū malū ē fa
 tiendū et similia de q̄b; **Ro. ij. gē**
tes q̄ legē sp̄. scriptā nō hnt̄ na
 turalit̄ ea q̄ legis sūt faciūt. ei;
 modi legē non hnt̄es ipsi sibi

Capitulū**Primū**

sūt lex. q̄ on̄dit op̄ legis scri
 ptū in cordib; suis testimonū
 reddēt illis oscentia ip̄oz. **Se**
cūdo est quilib; s̄b lege dīna q̄
 traditur in scriptis sacris. no
 uū testam̄ti p̄cipue inter que sūt
 me necessariū est scire decem p̄
 cepta. ad que scienda ut dicit
Cancellari; in triplīto tenetur
 quilib; p̄ se v̄l p̄ aliū talē dili
 genciā apponere p̄ cōseruacōe
 vite sp̄ualis quā p̄ vite corp̄al
 sustētacōe p̄ner; et eo maiore
 quo immōrtalis anima est p̄stan
 cior corpe. **Nō** est q̄ sine p̄cep
 toz noticia nullus ouem̄ter
 p̄ccā vitāe p̄t aut ab eis refuz
 gere. **hō** enim ignorātia ex de
 siderio p̄ueniens nō excusat s̄
 accusat et cōdenat. **Tercō** quili
 b; hō ē ec. s̄b lege p̄positua ecclē.
 vñ tho. i. iij. di. xl. ar. vltio. di.
Ecclē p̄ceptū hab; eādē vim
 obligādī sic dīnū p̄ceptū. vñ
 luce de cō. qui v̄s audit me au
 dit. et qui v̄s sp̄nit me sp̄nit
Talis lex p̄nūciat in p̄chīs
 die dñico. de ieiunādo. festiuā
 do. et excoīcatis vitādo. **Ite;** in
 die palmar; quando indicatur
 quis non debeat communicare
Q̄ **Dubitat**ur hic vtrū leges d
 huane imponāt hōi necessitatē
 q̄tum ad for; oscentie hūe sint iū
 ste hūe iniuste. **R̄ndet** tho. i. ij.
 .q. xvi. ar. iij. leges impositē
 huamit; v̄l sūt iuste v̄l iniuste.

Si quidē iuste sint. habēt vi obligādi in foro cōsciētie a lege eterna a q̄ deriuātur. vñ p uer. viij. p me reges regnāt a legū ditorēs iusta decernūt. **D**icūtur autē leges iuste. a ex fine qñ scz ordīnātur ad bonum cōmune. ⁊ ex autoritate qñ scz lex data nō excedit potestātē frētis. ⁊ ex forma qñ h̄m equalitatē p̄p̄oz cōis imponūtur s̄b ditis oneā ad bonū cōmune. **C**ū enim vn̄ homo sit ps multitudinis q̄lib; homo h̄cipfū qd̄ ē ⁊ qd̄ hab; est multitudinis sic ⁊ quelib; ps est id quod ē totus. vñ ⁊ natura aliqd̄ det̄ imentū infert̄ p̄t. ut saluet totū. **E**t h̄m hoc leges h̄mōi oneā p̄p̄oz cōnabiliter frēda imponētes iuste sūt. ⁊ obligant in foro cōsciētie ⁊ sūt leges legales. **I**n iuste autē sunt leges dupliciter vno modo p̄ cōtraictatē ad bonum hūanum. ecōtrario predictis. scz vel ex fine. sic cū aliq̄s p̄fidens leges imponit onerosas subditis non p̄tinētes ad vtilitatē cōmunē. s̄ magis ad p̄priā cupiditatē ⁊ gloriā. v̄ etiam ex autoritate sic cū aliq̄s legē fert̄ vltra omīssam sibi autoritatē siue potestātē. vel etiā ex formā. puta cū meq̄liter oneā multitudinis dispēsatur. etiā si ordīnētur ad bonū cōmune. **E**t h̄mōi sūt magis violētē q̄ le

ges **T**ales non obligāt in foro cōsciētie. nisi forte p̄pter vitā dū scādalum vel turbacōnem p̄pter qd̄ etiā h̄o iuri suo cedere deb; h̄m illd̄ **M**at̄. v. **Q**ui te angariavit mille passus vade cū eo alia duor̄ q̄ abstulit tibi tunicā. da ei ⁊ palliū. **A**lio mō leges possunt eē iniuste p̄ cōtraictatē ad bonū d̄mū. sic leges tyrānoz inducētes ad ydolatriā. vel q̄lib; aliud quod est cōtra legē d̄mam. **E**t tales nullo modo lic; obfuare. **R**uia sic dicitur **A**ctu. iij. obedire oportet deo magis q̄ h̄ib; h̄c th̄o.

Sz q̄liter peccant: leges iniq̄s statuētes. **S**e. **R**ay. m̄ s̄im a **Q**ui cōdūt leges iniq̄s vel statuta cōtra legē dei vel contra libertatē ecclesiasticā ut solent̄ facere pleriq; principes ⁊ cōmunitates circa vsuras soluendas vel nō repetēdas corā iudice ecclesiastico. ⁊ m̄sta alia eq̄pollētā ip̄ iure non valēt leges siue cōn̄ maiorē. scz d̄m̄ **F**atiētes igitur ⁊ olentiētes peccāt mōz licet ⁊ heredes eoz nisi destruant. nulla cōsuetudine obstant. ymo nisi amōiti tales leges obmiserit: ex cōmunicati sūt. **I**tē q̄ dānificati sunt occasione talū legū tenētur statuētes ⁊ heredes eoz ad restitucōem. **T**enentur etiā in solidū: qui id iure rūt principē ad ordēndū tales

leges. Itē; oēs obſuātes peccāt
mōrlit̄ a tenētur ad reſtitutio
nez oīm eoz q̄ talū legū. occa
ſione luēt̄ ſūt hęc de ſū. **Joh. li.**
8. ij. ¶ **R**ito ſci re tētur ſinguli
hoies di. tho. i. ij. q. lxxvi. ar. ij.
ea q̄ ad eoz ſtatū ptinēt vel of
ficiū. ut religioſus ea q̄ ſūt reli
giōis. ſacerdos. ep̄s. iudex. ſca
binus. artifex. mechanicus ⁊ ſi
miles ea que ad eoz officiū pt
nent ſine quoz ſcientia nō pōt
b q̄sq; debitu actū exercē. ¶ **Q**uā
to quilib; ſci re tenetur aliqua
lit̄ tpe quo vult eukariſtiā reci
pere. an ſit ſine peccato mortali
vel nō quia alias indignē mā
ducās ſibi iuditiū manducat ⁊
bibit. de qua ſcientia loquitur
ap̄ls. i. cor. xi. ¶ **P**rob; aut ſeipm
hō a ſic de pane illo edat id eſt
examinet p̄ diſcuſſionē cōſcien
tiam ſuā. ¶ **Q**ue q̄lit̄ fieri opteat
habet ſup. ij. p̄cepto de cōmu
nionē. Et ut **Cancellari⁹** dicit
tractatu de pollucōe nocturna.
Sufficit talis certitudo q̄lem
in materia morali cōſueuim⁹ ex
petere q̄ certitudo vocatur mo
ralis ſiue ciuiliſ. Et ad hāc certi
tudine morali ſufficit ut pluri
mum q̄ ſi hō accedēs ad miſſa;
celebrād am diſcuſſerit oſcētā
ſuā ſicut feciſſ; p̄ magna re lu
crāda. aut in cōmodo graui de
uitando. Et q̄ non ſit ſibi cōſci
us poſt hāc diſcuſſioez de p̄cō

mōrlit̄. Aut de p̄poſito peccādi
mōrliter. ¶ **Q**d inſup non noſcat
ſe aliq̄d impedimentum legitimi
mū p̄ ex cōmunicacōem aut irre
gularitatē h̄re hęc ille. ¶ **A**d idē
tradit idē tres regulas in ſuo
triptito q̄s habes ſup de ſac̄mē
to penitentie. ¶ **P**rimo q̄lib; i
tenetur ſci re bñſitia manifesta
ſibi a bñfactore ſuo imp̄tita. q̄
alias viciū in ḡtitudinis incur
rit. ¶ **V**bi p̄mo nōnd q̄ oportet
p̄ virtutem ḡtitudinis bñfaciē
ti aliquid retribuere. q̄d ſci ne
q̄t miſi bñſitiū agnoſcatur ut
p̄bat tho. iii. q. di. xxij. Et. 2. 2.
q. cvi. a ſequēti. q̄ q̄uis iſte q̄
donat liberalit̄ non intēdat de
bitore conſtituere illum cui ḡ
tis donat debito ciuili ſeu lega
li videlic; ut pacto firmetur q̄
tātū p̄ tāto tribuatur. tñ cōſti
tuit eū debito rē debito morali
ſeu honeſtatis q̄ ad virtutē ḡ
titudinis ptinet retribuicō q̄ ſit
ex ſolo debito honeſtatis quā
ſc; aliq̄s ſponte facit ⁊c. ¶ **S**ecū
do nōnd q̄ tres ſunt grad⁹ nō
dico ſpēs gratitudis. ¶ **P**rim⁹ ē q̄
hō bñſitiū acceptū r̄cognoſcat
Secūd⁹ q̄ laudet ⁊ gr̄as agat
Terci⁹ q̄ retribuat pro loco ⁊
tempore ſim ſuam facultatem.
¶ **Q**uod dubitatur vtrū q̄s pluſ k
teneatur ad ḡtes reddēdas deo
penitēs q̄ innocēs. **h. tho. i. iii.**
di. xxij. a. 2. 2. vbi prius. gr̄arū

actō respicit a quātitatē dōmī et modum gratuite dacionis. Et ex utroq; mēsurā recipit qz tā maiori dono q̄ magis gratis dato maior gratia actio debetur. Cōsiderando ergo quātitatē dōmī. Sic innocēs magis tenetur. Tū qz maius donum ei datur vic; innocentia q̄ sit restitucō iustitie. Tum etiā qz magis otinuat grā i eo ne cadat ceteris paribz; absolute loquendo. de primo dicit Aug. 9. h. ofes. Quis hominē cogitās suam infirmitatē aud; vizib; suis attribere castitatem atq; innocentia suā; ut min; amet te. quasi minus fuerit ei necessaria mia tua donans peccata uerb; ad te. et subdit. Et ideo tantūdem pmo āpli; te diligat qz p quē me videt tātis peccōz meoz lāguozib; exiū. p cū se vid; tātis peccōrū lāguozib; non implicai. de secūdo dicit ibidē. grē tue de puto a mie tue: qz peccata mea tā q̄ glanem solui. grē tue de puto a quecūq; non feci mala. Quid enim nō facere potui a oia m̄ dimissa eē fateor: a que mea sponte feci mala. a que te duce non feci. Alio mō p̄t dici maior grā qz magis datur gratis. Et h̄m hoc magis tenetur ad grāz actiones p̄nitens q̄ innocēs. qz magis gratis datur id qd ei datur a dō. Cū enī di

gnus est; pena: datur ei grā. et sic lic; illd donū qd datur i nocētī sit absolute ofidētū mai; tū donū qd datur p̄nitenti est maius m̄ opacōne ad ip̄m. Sicut etiā puū donum paup̄ei datum ei est maius q̄ diuiti magnū. Et qz actus circa singulaia sunt in hīs que agenda sunt magis ofideratur qd hic ē vel nunc tale: q̄ qd est simplicitate. ut dicit phs. iij. et h. de uolūtaio a muolūtaio. Dñ luce. viij. Cui plus dimittitur. plus diligit. Tercō nōndū qm̄tis tenemur grati esse. Aliqua p̄dictaz retribucōe. Primo dō. Secūdo parētibz; Tercō p̄latis spūalibz;. Quarto p̄latis tēporalibz;. Quinto alijs qui nobis bñfecerūt. Et int̄ prefatos quatuor adhuc sunt nouē genera hominū quib; posset uidei qz bñficia eis essent totaliter subtrahenda. a tñ sūt eis omunicāda in pte vel i toto. p̄mo qui dāt cū cōtumelia et tarditate vel cū tristitia. nam hominū animi est ut magis attendat q̄s ad bonū q̄ ad malū. Et ideo si aliq̄s bñficiū dedit nō eo mō q̄ de bñficio nō oino d; recipiēs a grāz actione cessare. min; tamē q̄ si mō debito p̄stitit. Quia ut seneca dicit libro. ij. de bñficijs. Optum celeitas fecit. multū abstulit mora. Secūdo de istis qui

aliq̄ bñficia dāt p̄p̄t suā utilita
tē de q̄b; dic̄. **Sene.** li. vi. de bñ
ficijs multū int̄est utz aliquis
bñficiū nob̄ det sua cā. an sua
a nra. **Ille** q̄ totz ad se spectat a
nob̄ p̄dest qz aliter sibi p̄desse
non p̄t eo loco in hñdus vidz
quo q̄ p̄cozi suo pabulū p̄spi
cit. **Si** me in osorciū admisit.
si duos cogitauit. ingratus sū
a inust? nisi gaudeo hoc illi p̄
fuisse qd̄ p̄deat in. **Sūme** ma
lignitatis ē non uocare bñficiū
ñ qd̄ dantez aliquo in cōmodo
afficit. **Tertio** de istis q̄b; nō ē
necessariū ut eis aliquid detur
ut diuitib; **se.** fm **Sene.** li. ij.
de bñficijs qz q̄ tuncū qz quis
felix sit tñ p̄t sibi fieri recōpen
sacō bñficij p̄ exhibicōez reue
rentie a hōris. vñ. di. phs. viij.
ethi. qz superexcellenti qd̄ d; fie
ri hōris rebucio. indigēti autē
tribucōe lucri. **Et.** v. li. di. **Sen.**
Reddere possum? felicibus fide
le osiliū. assiduam ouersacōem
fm onē cōmunē a sine adula cō
ne iocūdū. **Etia;** qui gratus be
neficiū accipit ut di. libro. ij.
Prīmam eius pensione; soluit.
q̄grate autē ad nos beneficia p̄
uenerint iudicem? effusis affe
ctib; qd̄ non ip̄o t̄m audiente
s; vbiqz testemur hoc ille. **Quō**
de p̄cozibus. **Nam** si iste qui
beneficiū dedit in p̄ius muta
tus est. debet tamen sibi fieri re

op̄e sacō fm statū istū? ut se; ad
vtutē reducatur. si sit possibile
Si autē sit insanabilis p̄p̄t ma
licia. tunc alē est effcūs qz p̄us
erat. a ideo nō debetur ei recōpē
sacō bñficij sic pri? **Attamē** qz
tuncūqz fieri p̄t salua honesta
te meōria d; haberi p̄stimi bñ
ficij ut patz p̄ ph. ix. **Ethico.**
Sexto de huius respectu dñoz.
se. **Sen.** li. iij. de beneficijs. **Quā**
diu seru? prestat qd̄ a seruo exi
gi sol; ministeriū ē. vbi plus qz
a suo necē est: bñficiū ē. **Et** ideo
hūis vltra debitum fatiētib; gr̄
cie sunt hñde. **Septio** de in m
gr̄tis vbi distinguendū est. nā
i ingrato duo p̄sada sūt. **Pri**
q̄d̄ qz dignus sit ipse pati a sic
certū est qz mētur bñficij sber̄
ctōez. **Alio** mō cōfidradū ē qd̄
opteat. s; bñficiū facē. **Pri**o nā
qz nō d; eē facilis ad inḡtitudi
nē iudicādā. qz frequēnt aliq̄s
ut di. **Sen.** q̄ nō reddat: nō sp̄
inḡtus ē. qz forte nō occurrit
ei facultas. **Aut** debita oportui
tas reddēdi. **Secūdo** d; ten dē
ad hoc qz d; inḡto ḡtū faciat.
qd̄ si nō p̄t priō bñficiū facē.
forte faciet secūdo. vñ de luce.
vi. **Assim?** benignus est sup
ingratos a malos. **Si** vero ex
beneficijs multiplicatis ingra
titudinem augeat a peior fiat:
deb; a beneficiōrum exhibicio
ne cessare. **Octauo** de isto cui

benefitiū impensum inutile foret
aut nociuū si sibi fieret. Rūnd 2
recompensatio beneficii precipue
pōdet ex affectū. Et ideo eo mō d;
fieri recompensacō. q̄ magis sit
vtilis. Si tñ postea p̄ eius incu-
riā i damnū ipsi? vrtatur nō
iputatur recompensati. **S**; quid
si quis iuuat aliū peccādo. tene-
tur ne grat9 eē. **S**. th. gratitu-
do respicit beneficiū. Ille aut̄ q̄
alicui auxiliatur ad peccādum
nō cōfert beneficiū s; magis no-
cumentū. 7 ideo nō debetur ei
grarūactio n̄ forte p̄pter volū-
tatē si sit deceptus dū credidit
adiuuare ad bonū a adiuuit
ad peccādū. s; tūc non debetur
recompensacō talis ut adiuuetur
ad peccādū. qz hoc non est re-
compensare bonū s; malū qd̄ cōtr̄-
riatur gratitudinē. Nono an si
bi q̄s d̄beat beneficiū p̄stare. **S**.
qz respectu sui non ē p̄prie bene-
ficiū sed methaphoicē. Inq̄tū
vic; s; m̄ p̄ m. v. eth. Accipiū-
tur diuise partes h̄is sicut di-
uerse p̄sone. vñ miserere aime
tue placēs dō: eccl̄. xxx. **Q**u-
to nōndū qz multi sunt ḡdus
ingritudinis. **P**rim⁹ in eo q̄
non retribuit beneficiū acceptū
opere aliquali. **S**ecūdus in eo
qui retribuit benefico mala.
Tert⁹ in eo qui dissimulat q̄si
non demonstrās se beneficiū ac-
cepisse ut vrtō non gr̄tes refe-

rēs nec laudās. **V**irtus in eo q̄
beneficiū vitupat. **Q**uātus in
eo q̄ nō recognoscit siue p̄ ob-
liuionē siue quocūq; alio mō
Intellige non quid de obliuio-
ne que puenit ex naturali defe-
ctu. qz illa non ē peccatū. qz nō
subiacet volūtati. **S**ed de illa q̄
ex negligēcia puenit. **D**e qua
Sen. iij. de beneficijs. apparet
illū non sepe de red dēdo cogital-
se. cui obtexit obliuio. hic quī-
tus gradus respectu p̄cedēciū
est grauissim⁹. **S**extus ē in eo
q̄ beneficiū quasi maleficiū re-
putat. **P**rimi duo opponūtur
tercō ḡdū gratitudinis supra
recitato. medi⁹ duo secūdo. a vl-
timi duo p̄mo. **E**st ali⁹ modus
ingritudinis improprie dicte.
quādō q̄s beneficiū recipit 7 ig-
norat q̄s dedit. non ei talis pec-
cat nec ingr̄tus ē si beneficiū nō
recompensat. dūmodo sit patus
beneficiū recompensare si noscat.
Est aut̄ laudabile quāq; ut ille
cui datur beneficiū ignoret q̄s
p̄stet. **T**ū p̄pter iamis glorie vi-
tacōez. **S**icut beatus nicolaus
aurū i domū vicini furti p̄tēs
qz vitare voluit hūanū fauorē
Tū etiā qz in hoc ipō apli⁹ bn̄-
ficiū facit: qz cōsulit wreuidie
eius qui beneficiū accipit. **I**do
Sen. ij. de beneficijs interdū q̄
iuuat fallend⁹ est ut habrat
nec a quo cepit sciat. **Q**uinto

nōnd q̄m̄ḡtudo aliq̄n est pec-
 catū mōrle. vñ. ij. t. hi. iij. pnti
 b? nō obediētes ingr̄ti ſceleſti.
Eſt etiā aliq̄n vialē. Naut tho.
 vbi ſup̄ di. q. cvij. **I**ngratus dē
 aliq̄s dupliciē vno mō p̄ ſola;
 obmiſſioē; puta q̄ nō r̄cogno-
 ſcit vel nō laudat vel nō reſbu-
 it vices p̄ bñficio accepto. **E**t
 hoc nō ē ſp̄ mōrle. q̄ debitū gr̄-
 titudis eſt ut ſup̄ dictū ē ut hō
 etiā liberalit̄ t̄buat ad qd̄ nō te-
 netur. **E**t ideo ſi illd̄ p̄mittit
 non peccat mōrle. eſt tñ p̄c̄m̄
 vialē q̄ hoc p̄uenit ex negli-
 gēcia q̄da; **A**ut ex aliq̄ m̄diſpo-
 ſitōe hōis ad virtute; pōt tam̄
 otingere q̄ etiā talis ingratitu-
 do ſit p̄c̄m̄ mōrle. vel p̄pter m̄-
 teriore cōtemptum vel etiā p̄p̄-
 cōdicōem eius qd̄ ſubtrahitur
 beneficio quod ex neceſſitate ei
 debetur ſiue ſimpliciē. ſiue i ali-
 quo neceſſitatis caſu. **A**lio mō
 dē aliquis ingratuſ q̄ non ſo-
 lū p̄mittit implere gratitudis
 debitum. ſ; etiā contrariū eius
 agit. **E**t hoc etiā ſm̄ condicōez
 eius qd̄ agitur. quandoq; eſt
 peccatum mōrle q̄nq; vialē
Sciēdū tñ q̄ inḡtudo q̄ p̄ue-
 nit ex p̄c̄o mōrli hab; p̄fectā i
 gr̄titudis rōe; **I**lla v̄ro q̄ p̄uenit
 ex p̄c̄o viali i p̄fectā. **N**ec oīa
 ab im̄cō illi? materie de gr̄tū-
 dine ſunt de mēte tho. vbi p̄us

Capitulum Secundum

Sapientia dicitur quilibet scire alia
 que sunt suas infirmitates
 et miseria. qualia sunt
 vbi vñ bern. sermone. xxxvij. su-
 p̄ **Cañ.** Nō absq; sui cognicō-
 ne ſaluari pōt de qua nimir̄ m̄-
 ſalutis hūilitas oritur et timor
 dñi q̄ ip̄e ſic incū ē ſapie: ita
 et ſalutis nō dico absq; illa co-
 gnitōe ſaluatur. q̄ tñ etatē ha-
 bet et facultate; cognoscēdi
 qd̄ p̄t̄ puulos loquor. et p̄pter
 fatuos quorū alia ē racō. **R**uid
 ſi ignoras deū poterit ne ſpes
 eſſe ſalutis. nec hoc qd̄ nec ei
 eū potes amare quē neſcias aut
 habere quē non amareis. **N**oue-
 ris p̄de te ut deū timeas nouerit
 ip̄ſum ut eque ip̄ſum diligas.
In altero incipias ad ſapie; **I**n
 altero et oſumaris. q̄ incipium
 ſapie timor dñi et plenitudo le-
 gis eſt caritas. **T**ā ergo vtraq;
 ignorātia cauēda ē tibi quomā
 ſine timore et amore dei ſalius
 eē non potes. **E**t quēadmodū
 ex noticia tui veniet in te timor
 dei. **A**t; ex dei noticia. dei it̄i dem
 amor. **S**ic eōn̄zio de ignorātia
 tui ſup̄bia. et de dei ignorācia de-
 ſperacō. **T**ui ergo ignorācia et
 di maxime fugiēda eſt. **N**ec de
 bernhardo. **A**d cognoscēdū b
 autē ſe nōnda ſunt tria p̄nci-
 palit̄. **P**rimo quāti ſint defectus
 n̄ri. **S**ecundo cur tā difficile ſit
 hūiliaē ſe. **T**ercō quō ſub oib;?

nos debem⁹ hūiliare. Rūtm ad primū nōnda sūt tria **P**ri-
mo de añcedētib⁹ pccā actua-
lis malitiā. **S**ecūdo de ipō pec-
cato. **T**ercō de cōsequētib⁹ mal⁹
De prio adūte q̄ primū nrm
fidamētum ē in hilitas ⁊ va-
ritas ex pte nra. **Q**uia sic cor-
p⁹ nost⁹ hab⁹ p̄m a m̄rez.
Sic a aīa similit⁹ patrē ⁊ ma-
trē quodāmodo hab⁹. **I**n ani-
ma enī duo sūt vic⁹ ea q̄ sūt
bona ⁊ p̄fectionis a illa a solo
deo patre emanauerūt. **E**t ea q̄
sūt imp̄fectiōis a illa a m̄re
nra que ē in hilitas pueniunt
de vtroq; d̄z **J**oh. i. **O**ia p ip-
sū facta sūt. a sine ipso factū
ē n̄l. **P**rimū ē d̄i. non nostri n̄
m̄q̄tum d̄g dedit. s̄m illud **J**a-
cobi i. **O**mnē datū optimū a
oē donū p̄fectū de sursum ē de-
scēdens a patre luminū. volū-
tarie enī genuit nos v̄z v̄e-
ritatis ut sim⁹ imitū aliq̄d cre-
ature eius. v̄n̄ v̄ilb. p̄ficē. li-
suo de aīa **E**t **M**ag. li. de caus⁹
Et alb. sup eodē pbant p̄mo
demonstrāt q̄ cū d̄g sit solus
v̄n⁹ ⁊ v̄nicus fons eēndi boni-
tatis sc̄ie potentie ⁊ similitū p̄-
fectionū **I**ocozco nullibi alias
inuenitur in q̄cūq; creatura eē.
bonū. virt⁹. sc̄ia. ⁊ talia h̄mōi
nisi a prio fonte hab⁹at. v̄n̄ di-
cit saluator. nemo bonus nisi
sol⁹ d̄g. v̄n̄ creature oēs sūt

solū cannalia q̄dā p̄ q̄ ad nos
fluūt d̄ma dona **E**xēplū de v̄ni-
co fonte mūdi ex̄nte. null⁹ tūc
aquā h̄r⁹ nisi de isto fonte. ali-
ud exēplū ē de sole qui ē fons
lumis. **A**er igitur non illumi-
nat s̄ lumē defert. **A**liud exē-
plū de v̄nico diuīte. oib⁹ existē-
tib⁹ miseris p̄tunc null⁹ diuī-
tas h̄ret. nisi ab eo q̄ p̄ nūti⁹
dona diriger⁹. v̄n̄ **A**pl̄s. i. thi.
i. regi seculoz immōrti inuisi-
bilī soli deo honoz ⁊ gloia **E**x-
emplū similit⁹ de v̄nico sapiē-
te potes applicare. **S**ecūdū vic⁹
nihil ē p̄cise nrm cū oib⁹ ip-
fectionib⁹ nihilū sequētib⁹.
Et ē s̄m th̄. p̄mū fundamentū
oim nostraz op̄acōnū in q̄tū
sūt ip̄fecte a deficiētes a mon-
struose ut pbat d̄ns **A**lb. i. li.
suo de caus⁹. hoc p̄s. vidit cum
ait. **E**go aut̄ tāq̄ nihilū añ te
vrūptamē v̄mūsa v̄aitas oī
h̄o v̄uēs. hoc exptus ē sapien-
tissim⁹ salomō. cū⁹ primū v̄z
bū. li. eccl̄as. ē illd̄. **V**aitas v̄a-
mitatū ⁊ oia v̄aitas sp̄. sūt. ec-
ce m̄r. **S**⁹ q̄d de h̄ois a d̄o sēse-
rit. ocludit i vltio v̄rbo eiusd̄
libri finē loquendi oēs parit̄
audiam⁹. **D**eum time. ⁊ man-
data eius ob̄ua: hoc ē oīs
h̄o. **C**ūcta que sūt. adducet
in iudiciū p̄ oī errato sive bo-
nū sit sive malū **U**bi nōnd̄ ē
q̄ v̄bicūq; nos inspiciam⁹: tūc

Octauum**P**receptum

repim? nos nihil esse. In nobis enim quinque confidere possum? vic; fieri esse cogitare velle. et operari cum perficere. Quorum nullum est ex nobis in quantum aliquid bonum tibi est sed in quantum defectuosi tibi aliquid est. De fieri patet primo Rom. viij. vanitati creatura subiecta est. unde creare diffinitur per aliquid de nihilo facere. De secundo vic; esse. Gal. vi. Qui se existimat aliquid esse cum nihil sit ipse se seducit. Et secundum graecum. Omnis creatura in quolibet instanti in nihilum decideret nisi manu dei subsisteret. Psal. xl. omnes gentes quasi non sint sic sunt coram deo et quia nihilum et inane reputate sunt ei. De tertio vic; cogitare. ij. Cor. iij. non sumus sufficientes cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis. De quarto et quinto scilicet velle et perficere. Phil. ij. Deus operatur in nobis velle et perficere. Psal. xxvi. omnia enim opera nostra operatus es domine. Et si velle habemus tamen. Rom. vii. dicitur velle adiacet in perficere autem bonum non inuenio. De facere patet Joh. xv. Spine me nihil potestis facere. Ex quo patet. Primo quod pro nihilo nostri saluamur. psal. lv. pro nihilo saluos facies illos nec desperare debemus. Quia. ij. Cor. iij. fiducia; tale habemus pro christum ad deum non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis. sed sufficientia nostra

Capitulū**S**ecundū

ex deo est. Et plena est scriptura quod in deo speramus. unde Osee. xij. proditione tua israel ex te tamen modo in me auxilium tuum. Ad idem christus Joh. xv. Ego sum vitis vera. et pater meus agricola est. Et patet pauca. vobis palmites qui manent in me et ego in eo hic fert fructum multum. quia sine me nihil potestis facere. Si quis in me non manserit: mittetur foras sicut palme et arefactus. Nec duo videlicet cognicio sui et dei sunt cause vere deuotionis secundum the. Terzium vere humilitatis. hec quoque cumque frequenter cogitaret de nihilo nostri omnia vitia facilius vitaret. Quid enim superbiat qui nihil habet nisi nihil. Quid auare cuperet cuius omnia bona sunt dei. Quid voluptati operam daret. qui se per peccata in nihilum tendere crederet secundum augustinum. Quando irascitur. qui deum iuste permittere omnia credit. et se reum cognoscit. Quid denique torpescit qui se omnibus bonis priuatum credit. Sed non dum est valde quod modicum proficit talia solo intellectu cognoscere vic; imperfectiones et mala nostra nisi etiam voluntatem moueamus ad contemptum nostri. et ad deum per gratiam et adiutorio recurremus cum gemitu et ad humiliacionis signa et opera operari debemus. De secundo humiliari et scire debemus?

q̄ totalit̄ in peccō originali in
 vtero aīati fuim? a nati. **E**st
 aut̄ peccm originale carentia
 originalis iustitie cū debito ha
 bēdi eā xl e quales vic; grāz q̄
 peccō originali sic inīcni. nā
 adam a eua in paradiso positi
 a deo receper̄t donū originalis
 iustitie p se a suis posteis iure
 hereditario: sub tali pacto ut si
 obediētes dō essent in suis mā
 datis: etiā postei idē donū ha
 berēt. **S**i non: tunc ipi a herē
 des dono originalis iusticie pri
 uati eēt ppetuo. nisi dei filius
 recuperat. **S**ua iusticia origina
 li primipntes et nos fuissē?
 immunes a culpa. virtutibus
 deo at̄. dō lete huiētes. sine fa
 me et siti. a bruta nob̄ obedil
 sent. n̄l nob̄ nocuissent. a tan
 dē sine mortis pena i celū trās
 lati fuissē? **S**i; hui hoc donū
 ipi p̄didēr̄t p̄thoplasti. a nos
 eoz filij nati eodē dono care
 m9. **E**t idē deo scōz aplm. **O**ēs
 nascimur filij ire a misēie. **T**he
 aiāmur nōdū nati. **T**ercō hu
 miliari debem9 p̄pter fomitem
 o tractū p originale peccm. q̄ fo
 mes est quedā ad huc relicta i
 fe etio oia mēbra corpis et aie
 inclinās ad vicia et a virtutib;
 retrahēs non tñ est fomes iste
 peccm. q̄ originale peccm per
 baptismi sacmētū xp̄i passiōe
 coopante deletū est. **S**ed est

quedā debilitas relicta i hoīe.
 hoīe etiā iā sanato. **S**ic reliq̄e
 febris febre cessante manent i
 artub9. ab expedito motu re
 trahentes. et i mercā quādā in
 climātes corpus sanatum hoc
 xp̄s in p̄bula tāgit luc. x. vbi
 dicitur. **H**omo quidā descēde
 bat ab iherusalē i ihericho id ē
 de paradiso in terrā iumētōz. q̄
 incidit in latrōes id ē suafū de
 monū qui spoliauerūt eū sp̄
 gratuitis. vic; iustitia origina
 li q̄ quatuor aie potēcias p̄fecit.
 volūtatem iustitia. **I**ntellectū
 prudētia. irascibile fortitudie.
 et concupiscibile tēpācia. et pla
 gis i positis sp̄. naturalib9 dōis
 vulneratis abiērt semiuuo re
 licto. vbi fm bēdā a tho. i. 2. q.
 .lxxxv. quatuor p̄cipalia volne
 ra quelib; aīa in originali pec
 cato modo cōtrahit. scz malici
 am i volūtate. **I**gnoratiā i intel
 lectū. **I**nfirmatē i irascibili. et i
 tēpāciā i concupiscibili. **P**er
 iustitiā enī originale p̄fecte ra
 cō inferiores aie vires otnebat
 et ip̄a racō a deo perficiebatur
 ei subiecta hęc aut̄ originalis
 iusticia s̄btracta est p̄ peccatū
 p̄mi hoīs. **P**rimo sibi. deinde
 oib9 adē filiis. **E**t idē oēs vi
 res aie manēt quodāmō pro
 p̄rio ordine destitute. quo or
 dinatur naturalit̄ ad virtutes
 p̄fatas et ad alias. **I**psa autē

destitucō naturē vulneracō dē.
De secūdo vic; de ipō pccō in
 sea i. p. in q̄s effāb; sciend; p̄rio
 q̄ pccatē vel pccm habē ē de se
 malū 7 turpe 7 idō a rōe rcā n̄
 lo mō eligibile velle ei peccare
 fm ansel. **Cur** de? hō ē ifimite fu
 gibile cuilibet creatuē rōli. sed
 ad hūc sensū q̄ ifimītū malū p
 q̄tiscūq; tōis cōdis vel malis
 effugiēdis nūq̄ d; eligi vel ac
 ceptai nec rōbilitē pōt fieri vel cō
 mitti. **Tā** imēsa aut fugibilitas
 pccī surgit ex eo. tū q̄ malū de
 se tū ex imēsa ihōrabilitate dei i
 7 p̄ oib; reb; hōrādī. tū ec̄ex in
 dispētabili debito n̄ro 7 obliga
 cōe ad ei? hōrez. pcc; siq̄dē ē det
 ihōracō. **Et** r̄spcū talis ifimite fu
 gibilitatis oīa pccā sūt eq̄ fugi
 bilia. nō tū oīa pccā sūt eq̄ ma
 la seu gūia. q̄ mōrle ē gr̄u? wi
 ali. **Malicia** ei pccā attēditur pe
 nes hitū intēfioez; volūtatis 7
 ōtēpt;. delectacōez; q; vel difficul
 tate; 7 labore que h̄m? in opi
 b; q̄b; de; imhōratuz. **Quia** fm
 h̄c spoliā m̄ domis. affligim̄ p̄is
 7 in natuālib; vulneram̄ 7 ledi
 mur. **Secūdo** malicia pccī pat; ex
 eo q̄ illō de; sapientissimus
 maxie odit. ymo nec dyabolū
 nec pccōrē odit n̄ p̄t pcc; vñ
Sapi. ij. n̄l odisti eoz; q̄ fecisti
Et q̄ amplig est deus nullū tā
 bonū hab; amicu. q̄ si peccet:
 efficitur sibi ad morte; inimic;

ut pt; de angelis pccatib; q̄ in
 naturalib; erat pulch̄rīma ps
 mūdi. **Et** in petro eū negāte. **Et**
 q̄d maximū vid; ut pccm occi
 deretur deus filiū suū voluit oc
 cidi p̄sa. liij. p̄t scelus populi
 mei ego percussī eū. **De** i. g; pcc;
 q̄si ratū ostituit 7 fuitūdū fm
 illō ps. **Dñe** ne infuroē tuo ar
 guas me. **Tercō** pat; pccā mali
 tia in eo q̄ m̄hit pōt nocere hōi
 nisi pccm fm illud q̄d canit ec
 clesia. nulla nocebit adūstas
 si nulla dñetur im̄qtas. **Ro. vi**
ij. **Scimus** qm̄ diligētibus deū
 oīa coopantur in bonū. **Dy** ab
 7 ei si nō peccam; tēptādo nob
 fm ber n̄. **Coronas** eternas fa
 bricat hō inimicus psequēdo
 nos purgat. 7 adūsa cūcta viz
 tūbus roborat. **De** tercio **f**
 vic; de nocūmentis 7 effectib;
 pccā nōndū q̄. xij. mala infere.
 q̄ mala de; ex magna bonitate
 7 caritate erga nos ordinauit
 ut visis tot malis ad eū redea
 m; **Exēpli** gr̄a. **Iste** pat; maxie
 ouīceretur filiū diligere. q̄ p̄cu
 rar; ut ab eo fugiētē filiū null; b̄n
 s; q̄lib; male tractaret ad fi
 nē illū ut ad patrē redir; p̄mū
 malū est q̄ anima p̄us pulchz
 rīma oñū creaturaz infra āge
 lū maculas tot p̄ pccm cōn̄bit
 quot pccā omitterit ut declaratuz
 fm thō. i. ij. q. lxxvi. **Sic** enim
 in corpālib; macula dicitur qm̄

Octauum Preceptum

aliquod corp⁹ nitidū vel pul
chrū p dicit nitore ex otactu al
teri⁹ corpis. sic vltis. auz. az
gētū 7 familia. Sic in spūali
bus etiā fit macula Quia anima
duplicē nitore habet. vnū ex re
fulgentia lumis naturalis raci
oms p quā dirigit i suis acti
bz. Aliū ex rifulgentia dīni lumi
nis sc; sapiētie 7 gratie p quā
hō pfiat ad bñ a decēter agē
dū. Est aut quidā otact⁹ inbe
rere aliquib; reb; p amorem.
Cū igitur hō pccat inher; ali
quib; reb; cōi lumē racōis a
dīne legis. vñ ipm det mentū
nitore ex tali otactu puenōt
macula aie methaphoice dici
tur. vñ etiā de Salomone d; z
Dedisti maculā in gloriā tuā.
7 Eph. v. Viri diligit vxo es
vras sic xps dilexit ecclā; a se
metipfū trididit pro ea ut illā
sāficaret mūdans eā lauacro
aque i vltō vite ut exhiberet
sibi gloriofā ecclā; nō habētē
maculā neq; rugā. Sūt autē
triplices macule pccā cōcomi
tātes Et q̄lib; istaz multiplex
Prima macula ē priuacō nitō
ris aie. Secūda dispois relicte
p pccā. Tertia vro ē suetudo
pccandi inducta. **S**ecun
dū malum pccā ē q̄ tollit vitā
anime. sc; deū 7 grām 7 denu
dat vltib; virtutū infusarū
sc; vii. dōnis spū sancti. trib;

Capitulum Secundū

virtutib; thxologicis. a infus
cardialib; a moralib; caracte
res aie vacuos facit. a virtutū
acq̄sitaz bitus palliat. vñ
Apoē. xvi. **V**tis q̄ custodit
vltimēta sua ne nud⁹ ābulet
Math. xxij. de veste nuptiali
ibid. Tertū effcūs pccā est q̄
reatū q̄s incurrit id ē obliga
cōez ad penā. Vna ē cēntialit
pccatū sequēs vic; remotus
ofciēcie h̄ vel i morte 7 postea
de qua Aug⁹. i. cōfēb. **I**ussisti
dñe a ita factū ē ut pena fit si
bi ois amm⁹ mor dīnatus. Et
itez vte 7 reuerte omia in la
tus a in tergū a omia inq̄etu
do tu solus req̄es. **A**lia pena ē.
Aut eterna i inferno. Aut pur
gatorij pena acerbissā. Aut h̄
pētens vita p opa dura. Et sic
sunt q̄druplices pene 7 carce
res in q̄b; pccm punitur vic;
ofciā. mūd⁹. infern⁹. 7 purga
torij. nā h̄m p h̄m culpe reoz
dīnātur p penas. **O**rtus effe
ct⁹ ē q̄ pccā minuūt inclinatt
onem ad virtutes 7 pmpthi
cāt ad vitia filia a alia. Et q̄tu
or vulneā aie p oigiale pccm
otrecta āpliat. a dilatat actua
le pccm: mōtū vic; rō p pcc;
elxtatur. p̄cipue in agēdis. 7
volūtas idurat ad bonū a dif
ficultas bñ agēdi accrescat q̄
ad irascibilē a occupiscētia ma
gis exardēscit in cōcupiscibili

vñ fm gre. pctm qđ p pñiam non diluitur mox suo pōdē in aliud tñbit. Exēplū in dauid q̄ visu p̄mo peccauit. secūdo volū tate. t̄cio ope adulterū p̄etra uit. q̄rto hōici dū omittendo a post illō diuisis modis. palliā do. ij. Re. xi. Similit̄ de fr̄ibus Joseph. gene. xxxvij. Sic enī auis alis aggrauatis p lapidez vel aliud otinue ad p̄ma descen dit a debilitatur. sic aia pccō grauata. Quātus effect⁹ pccā ē q̄ alia dīmīssa redire facit tali ter q̄ p̄t̄ m̄gitudinē sp̄ sequē pccatū gr̄ius est ut p̄t̄ math. xvij. In suo cui debitū dīmīf sū reuocatum ē non intelligas q̄ eadē numero pccā redeāt s̄ sp̄ ut dictū est. ¶ Sextus ef fectus ē q̄ facit suū dyaboli cui ūis mācipium est qđlibz pctm vñ Joh. viij. omnis q̄ facit pec catū suū est pccā. Et sic tollit li bertatem q̄ filij dei sumus. fm il lud Joh. i. Dedit eis pt̄atem fili os dei fieri. Nā scđm verba cri sti Joh. viij. cū fili⁹ nos lib̄aue rit. i. lib̄tauit. v̄re liberi sumus q̄ fm aplm. Empti sum⁹ p̄cio magno. Et. ij. p̄. ij. A q̄ q̄s supe rat⁹ ē ei⁹ suus ē. S; a dōne vi timur p pctm ergo a c̄. Septi m⁹ effect⁹ ē q̄ pccm faciēti ma xima gaudia aufert a p̄mia. vi delict̄ celū a b̄titudinē. āgeloz a scōz societatem a similia. vñ

Math. xxv. Veite bñdicti pa tris mei possidete patum vobis regnū a ostitucōe mūdi Et ecō ūso. discedite a me maledicti in ignē et nū q̄ pat⁹ ē dyabolo a āgelis ei⁹. Ruare q̄ dīmiserūt bona facere ut p̄t̄ ibidē. Quid ergo de maleficientibus erit. ¶ Octau⁹ effectus p pccm me ritū a augmētū futuroz bono rū minuitur. q̄ in eo q̄ v̄mali ter vel mōrlit̄ peccam⁹ n̄l mere mur. s; demerem⁹ p̄as. Bonus effectus q̄ nocet corpi q̄ p̄pter pccā multi corpalit̄ infirmātur. i. cor. xi. Ideo int̄ vs multi infir mi a imbecilles a dōrmiūt multi q̄ sc; irreuerent̄ cōmunicabāt Et Joh. v. d̄z infirmo t̄gita octo ānos iacētī a cū pisciā; curato Ecce san⁹ scūs es iā noli peccāe ne aliqd̄ tibi d̄teri⁹ cōtigat. vi delict̄; i signū q̄ infirm⁹ scūs fu it p̄t̄ pcc̄; vñ ex de p̄i. a r̄m̄f s̄iōibz d̄z. Districte p̄cipim⁹ me dicis corpm. ut cū eos ad infir mos vōi otiget; ip̄s añ ōnia moueāt a inducāt ut medicos aduocēt aiaz ut post q̄ fuit in firmo de sp̄iali salute p̄uisū ad corpis medicie remediū salub us pcedat̄ ut cā cessante cesset effectus vbi dicit glosa hostiē. Ex quo dicit̄. p̄cipim⁹; necessi tatem impoztat. a transgressoz peccat mortaliter. Decimus ē q̄ ecclesiam suffragiis spoliāt

que facer; interm q̄ peccat ⁊
 aias filiter ⁊ peccatē puat bo
 no ope. oēs enī aīe h̄ a in pur
 gatio cū p̄s. orare debēt dicē
 te. p̄cipē me fac de⁹ oīm timē
 tū te ⁊ custodiētū mandata
 tua. **Vndecim⁹** peccm bestis as
 similat q̄ p̄s. h̄ cū in honore
 esset non intellexit opatus est
 iumentis insipientib⁹ ⁊ c. peccōz
 ei rōe non recte vtitur discre
 te bonū eligēdo. **Ad terrā** incli
 natur terrena amādo **Ad celū**
 nō erigitur dīma cōtemplādo
Impetu ire fertur ⁊ carnali cō
 cupiscētia. **Duo dēcim⁹** animāz
 quā de⁹ creauit ⁊ dotauit pul
 chrime ⁊ saīssimāz ficit atq; post
 angelū oīm creaturarū p̄fectis
 simā. peccm deturpat. ifirmat
 ⁊ i piculohissimo statu oīqua
 qz p̄it. vñ aīa peccatuz depin
 gi ⁊ ymagiāi p̄t. velut virgo
 vel scia q̄ est inflata per supbi
 am. vulnerata p̄ auaritiā. p̄dō
 pica per luxuriam. fēda. p̄ gu
 lā. febricitās p̄ irā. intoxicata
 p̄ inuidiā. oīb; membris d̄fra
 ctap accidiaz. h̄c ceca est p̄z
 ignorātia; . furda p̄ in d̄u d̄cō
 nē. muta p̄ recte locu cōis carē
 tia; . nuda p̄ virtutū carētia;
 h̄c sed; sup vacuo ⁊ mhilo **In**
 cuius d̄olo fert corpus qd̄ cor
 rūpitur ⁊ eā aggrauat. s̄b ei⁹
 pedib; infern⁹ in quē p̄t cade
 re quā circūdant hostes in nu

membriles **Int⁹** vitia ⁊ cōcupi
 scētie. ext̄r de moīa. ⁊ circūqz
 mūd⁹. **Que** videt̄ apl's ad h̄o.
 .vij. exclamauit dic̄. **Infelix**
 ego h̄o q̄s me liberabit de corpe
 mortis hui⁹ grā dei p̄ ih̄m cri
 stū d̄n̄m n̄r̄m. **¶** **Quo** ad secū **k**
 dū cur tā difficile sit ad hūili
 tatē p̄eire cū tñ tō n̄rā natuā
 ad illd̄ inclinare videtur de q̄
 v̄tur in⁹ t̄ctatu de hūili tate
 tres causas affliḡt. **P̄rio** illud
 otigit ex p̄pria arduitate **Quia**
 virt⁹ q̄ tō ē magis ardua ⁊ p̄
 secta: t̄nto ceteris parib⁹ ē in
 accessibilior n̄ris virib; . ⁊ tan
 to opt⁹ cū maiōi conatu assuz
 gere: ad eā. **Secūdo** ex forti im
 pulsu ⁊ multa appetibilitate
 sui otrarij v̄lxmēter oradica
 tam natura rōnali q̄ nō ē ple
 na s̄ vacua d̄o ⁊ p̄cōsequēs ē
 inflata ⁊ plena v̄tōsa est iacō
 ne sui p̄p̄si⁹. **Altudo** ei p̄tatis ⁊
 p̄fidētie ⁊ singularis p̄cellētie
 ⁊ nulli s̄besse nulliusq; legib;
 coartai. s̄ in oībus p̄pria v̄lū
 tatē sequi. h̄c se exhibēt mēt̄
 tali ut qd̄dā d̄imū eē ⁊ posse ⁊
 ut qd̄dā quasi glōia dei. **Et** idō
 ē difficilimū radices supbie in
 tali medullitus imbibitas a se
 eradicare **Tercō** ex eo q̄ cōtēp
 tus tui p̄fert quādā ymaginē
 ineffabilis mortis annihilacō
 nis. ⁊ ānullacōis **Et** idō gradē
 sui cōtēptū h̄oz; h̄omo. sic sui

annihilacōe; **T**m enim se sentit
 hō eē et vivere in cordib; alioꝝ
 q̄tū sentit se app̄ciari ab eis. Et
 similit̄ t̄m se sentit hō vivere si
 bi q̄tum sibi occurrit ut gloio
 fus et ut res magna et alicuius
 valois. **Q**ntum aut̄ hōmōi app̄
 tiacō et fama tollitur aut minui
 tur et a quot cordib; t̄m et a tot
 cordib; sentit se hō mori et anni
 hilari. **C**ōtēptus etiā addit vlt̄
 hoc cōsensum oculacōnis et de
 iectōis et tanq̄ abhominabilis
 et hoc est quod āmodo prius eē
 q̄ nihil. hoc ē cā tāte difficulta
 tis ad tolerādū amādū grāde;
 contemptum sui vel infamiam.
Et ideo p̄fecta hūiliacō ē sumū
 gen9 martirij et holo caustum
 apud deū. **Q**uo ad terciū du
 bitatur quot modis homo ve
 raciter se possit reputare omni
 bus hominib; inferiorē et vilio
 re. **H**e ibidem q̄ quantuplicat̄ p̄
 mo opando id quod ē tibi p̄pu
 um ad alia scdm q̄ sunt opera
 dei. **T**ibi enim p̄p̄riū est eē de ni
 hilo et tendere in nihilū q̄tum
 in te ē. et ea sunt tibi p̄pa de q̄b;
 dictū est circa p̄ncipium hui9
 capituli. **E**a enī que habēt racō
 nez entis et boni sunt a deo et ab
 ipō deo opticipātia. **S**ergo hoc
 modo opas te illis inuenies te i
 m̄finitum vilioꝝ illis hāc via;
 dor; **A**nse. **S**ecūdā viam po
 nit bt̄us **A**ug. sup. i. phil. ij.

Supioꝝ inuicē arbitrātes di
 cit. nō hoc debem9 estimare. ut
 estimāe fingamus. **H**ic vere estie
 m9 posse aliquod occultū eē in
 alio quo nob̄ supioꝝ sit. et si hō
 nū n̄m quo ipō videmur supi
 oꝝ nō sit occultum. **D**icit enī
Ambro. li. de virginitate. **Q**d q̄
 dā plerūq; habēt multa bona
 exteriora h̄ intus minora. **Q**uā
 dā v̄o habēt pauca exteri9 sed
 h̄nt multa occulta interi9 que
 p̄ualēt omib; istis utpote aliq;9
 coniugatus habet habitū mā
 trij et virtutem sufficiētē ad
 sufferendū martiriū quā aliq̄n
 virgo aliqua nō habet aut nō
 tātū q̄tum ali9. **I**deo gre. sup
 ill9 **J**ob. **S**i simplex fuero. hoc
 ipm̄ ignorabit anima mea. dicit
Sep̄ min9 d; hō estimāe dona
 sua q̄ dona alterius. **T**ercō sit
 hoc p̄ forte affectū et gustū suo
 rū defectū. **S**icut enī patiens
 dolorē dēciū estimat se p̄ alijs
 pati. nō q̄ p̄ rōem videat dolo
 rē suū eē maiore; h̄q; int̄mius
 et forti9 dolorē suū sentit q̄ ali
 oꝝ. **S**ic etiā in p̄posito deb; eē
 hoc modo paul9 doctor gētū
 et vas electōnis. i. thi. i. dicit se
 p̄mū et maximū omniū p̄coꝝ.
Qnto pōt fieri opando ill9 qd
 tu reddis deo resp̄cū grāz q̄s
 de9 tibi fecit ad ill9 qd alē red
 dit respectu eoz que a deo rece
 pit. **A**ut ad illud que red̄eret

Octauum Preceptum

si tanta et talia sic ipse a deo recepisset. hoc modo beatus fr̄ciscus dicebat se maximum peccatorum omnium quod estimabat non esse ribaldum quoniam non esset gratiores deo si tanta beneficia gratiarum a deo accepisset si cui ipse accepit. Quomodo fit ex consideratione diuini iudiciorum et nostre variabilitatis. quod secundum Gregorium xxv. in oratione super illud Job xxxiii. commeteret multos et innumerabiles: et alios stare fatiet per eis: dicit. Sepe contingit. ut quod videtur stare humano iudicio iam in conspectu diuini iudicij iaceat et quod hic coram hominibus iacent. iam in conspectu diuini iudicij stent. Et exemplificat de iuda et eius apostolatu. et de latrone in cruce et adducit illud apostoli in. Tene quod habes ut nemo accipiat coronam tuam. Et illud. i. cor. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. Et quod fortasse illi quos despicimus: tamen de presentibus in pace. et vitam nostram feruentioribus studiis perire ut ibi etiam tagit.

Capitulum. iij.
Secundum principale de ignorantia declarandum fuit quoniam ignorantia sit peccatum. quoniam excuset a peccato et quoniam non. Pro intellectu huius non dicitur secundum thomam. et durandum in. ii. di. xxi. et thomam. i. 2. q. lxxvi. Et scilicet alios tamen theologos quod iniustas ac philosophos quod quintuplex est ignorantia. Prima est ignoran-

Capitulum Tertium

tia electionis. et hoc quodam modo affectum peccati consequitur. ut quoniam ex concupiscentia peccati quam voluntas non reprimat absorbetur iudicium rationis in particulari operabili secundum quod dicitur vi. et hi. quod delectatio corrumpit existimationem et prudentiam. Et scilicet haec ignorantia omnis malus seu peccatus dicitur ignorans. Secunda dicitur ignorantia committas et hoc se habet ad actum committatione. ut quoniam quis ignorans aliquid facit. et nihilominus faceret si non ignoraret. Et hoc se habet per accidens ad actum. Ideo nec excusat peccatum nec alleviat. nec aggruat. Signum autem quod quis tale ignorantiam habuit. est cum quis non peccet vel dolens postquam actum profecerit aliquem ut si quis inueniret florum. quem putaret suum fuisse quoniam non fuit suus et reseruaret eum et nihilominus fueret eum etiam si non putaret eum suum fuisse. Distinctio si aliquis credens accedere ad virginam mulierem. accederet ad alteram ad quam tamen accederet si eam non ignorasset. Tertia est ignorantia inuincibilis videlicet eorum quoniam non potest quis scire et quod studio vincere non potest. Talis est in omnibus quoniam non possunt virtute ad tempus vel ad seipsum uti pueris minoribus: maioribus demeritis. et quod ignorantes priuantur ratione ex commotione cicute vel insipientiam. Ignorancia igitur inuincibilis si

scdm se et fm suā cām fuit inuincibilis excusat in toto. pat; qz nō est volūtaia aliquo mō. Et ideo nō est nec fuit in ptāte all cui? eā repellere ut in pueris minorēibus. **S**; quid de habētibus ignorāciā inuincibilez. qm in pte aufert vsū rōnis. **S**; qm talib; excusat in tāto ut in pueis. qui fm pte sūt doli capaces. et pcepti dmi. Et in furios; habētibus lucida intualia. Et dicit nōnt si fm se et scdm causā suā fuerit inuincibilis pp̄t ebrūm ex ebetate peccantem cuius ignorācia inuincibilis est fm se. qz tunc nō pōt iudicare qd agendum sit vel non agendū. Tam non ē inuincibilis fm suā causā. quia potuit se non inebriare et ita non ignorare. Et ideo nō ē oīno excusat; a toto fm thō. et multos. s; a tāto. si inebrietate aliū occidit vel hile facit. **S**i aut; q̄s incidit in ignorāciā inuincibile. puta in p̄uacōez vsus racōnis p opus licitū. ut si p vigilias et abstīnēcias aliq̄s in sanus factus est vel ex debilitate cōplexiōis vel ex sup̄cōe cibi quē nō tēbatur scire p̄uatm vsū rōnis. tunc itez excusat; a toto. **S**i etiā q̄s incidit in ignorāciā inuincibile p op̄ p qd vniuersaliē peccauit. et excusat; a toto. ut si feruoris excessus p̄ctm vniuersale fuit in vigilādo. abstīnēdo. et in

hmoī. **S**i aut; quis incidit in ignorāciā inuincibile ex culpa sua mōli: adhuc excusat; scdm multos a toto si saltē nullū hab; vsū rōnis qm actū facit. q̄ alias est; p̄ctm. puta si occidit. Et hęc opīnio p̄babilior et verior August. et Ambro. et Ray. esse videtur. omnib; tñ talib; si liberati fuerint ē p̄nia imponēda sed leuior q̄ si sani talia cōmississent ut pt; xv. q. i. **S**i quis Et hoc fit ad cautelā et ne disciplina ecclē delectur. Cui oīo at ph̄. .ij. ethi. vbi dicit qz ebrūus meretur duplices maledictiones. Et. iij. politi. iub; tales ebrūos plus alijs p̄uati. nō qz p̄ctm sit q̄ui? s; qz talia sūt frequēt; et p̄ni? thō. excipe vidz ebrūū vbi sup̄. i. ij. q. lxxvi. Et forte sicut de ebrūo dictū est quo ad culpā simile est; de isto qui ex culpa sua graui efficeretur demoniacus vel furibundus. ut sit inter dum per maledictiones et iras qz tales in insania aliq̄d faciētes alias illicitū non in toto s; excusarentur in tanto. dicit tamen thō. i. ij. q. lxxvi. ar. iij. **S**i esset talis ignorācia que totaliter excluderet vsū rationis: omnino a peccato excusaret sicut pat; in furiosis et amētibus hęc ibi. per talē etiam. ignorantia; inuincibilem excusat; scdm vtricum. **I**ste qm in aliquo agendo dubio

Octauum Preceptum

magis peritos consuluit. de quo nullā auctoritatē exp̄ssam habz; vtrū ita sit vel nō. dum mō for met sibi bonā sciētiam postq̄ magis p̄itos consuluit. Et si res aliter se habz; q̄ ip̄e sentit. excu sator. q̄ fecit qd̄ potuit. de? au tem nihil impossibile requirit ab hōie dicit etiā; wilh. super ray. q̄ i hntib? vsū rōmis quo ad ea sine quib? non ē sal? n̄ la ē ignorātia inuincibilis sim pliciter a oīno. q̄ si nō inueni r? hōiez; a quo doceretur: vn̄ cō doceret eū. nisi starz; per ipsum.

Quartā est ignorātia vniūsa lis s̄m phos. et s̄m Juristas d̄z Ignorācia iuris. vic; eoz q̄ q̄s scire tenetur ut patuit circa p̄n cipū p̄cedētis capli m. vii. scie dis Vn? enim scire tenetur qd̄ alter non. ut ibidē dictū ē. In taliū ignorātia directe a p se ē wlūtaria seu affectata. ut si q̄s aliquid sua sp̄ote nesciat ut li beri? peccet. hxc ignorātia i nul lo excusat. s̄ est sp̄ale peccatū a actū aggrauat q̄ augz; wlū tariū a p cōsequēs pccm Ex in tentione enī wluntatis ad pec cādum prouenit q̄ aliq̄s vult subire ignorātie dānū p̄t lib tate peccādi. distiguūt vrūp tamē ibi aliq̄ de ignorātia affe ctata q̄ p̄t haberi dupliciter **P**rimo. cum ignorātia tencōis. ut cū q̄s tenetur ad aliq̄d. sed

Capitulum Quartū

nescit an teneat? vel nō. Et hxc excusat aliq̄liter licz; modicū. Et illa fuit i paulo. i. thi. i. Mi seicordiā cōsecutus sū q̄ ignorāf feci i incredulitate ut de se dicit. Alio mō p̄t haberi cū cōscia ten cionis. a hxc in nullo excusat s̄ damnat. vn̄ ps. **P**oluit intelli gere ut bñ agerz; **Q**uādo vro taliū ignorātia que ē causa pec cati. non ē directe wlūtaria seu affectata. s̄ indirecte vel p cōse quens q̄ dicitur simplex igno rantia. puta cū q̄s p̄pter laboreē vel p̄pter alias occupacōes ne gligit illd̄ addiscere p quod a pccō retrahatur **T**alis enī ne gligētia facit ipsam ignorātia esse wluntaria a pccatū. dum mō sit eoz q̄ q̄s scire tenetur a p̄t. **T**alis ignorātia non tota liter excusat a pccō **S**imilit̄ cū aliquis non vult laborare i stu dio. vel negligit discere vel que rere vel s̄mone audire **E**x quo sequitur eū ignorare. vel cū ali quis vult bibere v̄mū immode rate. ex quo sequitur eū iebria ria discrecōe carere. talis igno rātia dimminuit wlūtarium s̄m tho. et p cōsequēs pccm et sic nō excusat a toto s̄ a tanto **C**ū enī aliq̄d non cognoscitur eē pec catū: non p̄t dici q̄ wluntas dirce et p se feratur i pccm s̄ p accidens. vn̄ est ibi minor con temptus. a p cōsequēs min?

d pccj. **Q**uidā i gē de ignoran
 cia iuris q̄ ad leuitatē a graui
 tatē ponūt grad⁹ tales. **P**rimo
 fuit quidā q̄ hnt ignorātia sim
 plicem talez q̄ ignorāt q̄ tenen
 tur scire s̄ laborāt ut sciant. **E**t
 hxc habetur aut sine trāsgressio
 ne iuris. ⁊ tūc est pena pccā tm̄
Aut cū trāsgressione ⁊ hxc non
 excusat a toto s̄ ut multū qz in
 uicibilis ē ut nūc licz nō simpli
 cit. ⁊ sic sūt duo grad⁹. **A**lij sūt
 habētes ignorātia crassam vel
 supia; q̄ ignorāt a negligunt
 scire cū possint s̄ sunt idifferen
 tes ad vtrūlib; a hxc min⁹ excu
 sat. **E**xemplū istoz trū de illo
 q̄ nescit clādestinū m̄rimoniū
 eē phibitum. vel non eē duccen
 dam in m̄rimoniū quā polluit
 p̄ adulteriū. **A**lij sunt q̄ habent
 ignorātia affectatā sine oscien
 tia tenēis. ut paulus. a hxc mi
 n⁹ excusat q̄ tēcia. **A**lij vero hnt
 affectatā cū osciētia tenēis ⁊
 illa in nullo excusat s̄ oino dā
 nat. **E**t sic sunt quicq; gradus.
 e **Q**uāta ē ignorātia p̄ticularis
 dca a phis s̄ a iuristis s̄z fci q̄
 est ignorantia p̄ticulariū circū
 stātiar in actu. **E**xēpli grā In il
 lo filogismo. null⁹ p̄r ē p̄cūcē
 d⁹. **I**te pat̄ ē i gē ⁊c. ignorātia
 maioris est; ignorātia iuris siue
 vniūsalis. **S**i ignorātia minoris
 est; ignorātia fci siue p̄ticularis
Similit̄ ignorātia p̄ticularis si

ue fci ē. ut si nescis hāc rē quā
 tollis eē alienā vel nescis hanc
 mulierē tuā. s̄ distiguēdū ē qz
 aut ibi ē adhibita ⁊ p̄missa debi
 ta diligētia. ⁊ datur opa rei licī
 te. tūc ignorācia fci oino excu
 sat. qz talis ignorātia ē cā facti
 talit̄ qz si scir; hanc circūstāciā
 in p̄ctm̄ trahentem non faceret
 actū. cui⁹ signū ē qz postea dolz
 qn̄ itelligit p̄ctm̄ hxc inq̄ excu
 sat a toto ut Jacob q̄ cognouit
 lyā. eā putās rachel i quā solū
 osenserat. **S**i autē non est adhi
 bita debita diligētia licz aliq̄lī
 adhibita sit. vel nō datur opa
 rei licite. hxc nō excusat a toto s̄
 a tāto. p̄t tamē plus a minus
 alleuiare. si nō fuerit directe af
 fectata. vñ non excusatur in to
 to lamech qui occidit Cayn
 putās se feram occidere. **S**i autē
 nulla adhibita est diligētia:
 tunc in nullo excusat. **D**e igno
 rancia ponit Cancellari⁹. vii.
 regulas in florib⁹ regularū mo
 raliū. **P**ria ea que tibi precepit
 deus cogita semper. **R**acō quia
 quilibet obligatur scire illud
 absq; cui⁹ notitia nō potest euī
 tare p̄ctm̄. **S**ecūda culpabilis
 ignorācia iuris dīmi non cadit
 i faciētē illd̄ qd̄ in se ē. s̄ nō est qz
 spūssanct⁹ talē hōiem de necē
 ad salutez que vires suas exce
 dūt docere immediate patus ē
Tertia ignorātia inuincibilis

excusat in eis p̄sertim que sunt facti: nō autē crassa vel sup̄bia q̄ puenit ex negligētia sciēdi vel faciēdi qd̄ in se est. Dicitur autē tē inuicibilis. non qm̄ possit v̄m̄ ci. aut q̄ ex ea necesse sit tunc opari. **S**i quia operas suffitenter s̄m̄ casus euētū diligētia; apposuit sciēdi illud qd̄ nescit. **Q**uarta ignorācia iuris hūani suffitēter p̄mulgati: non liberat s̄bditos a pena in foro exteriori: licet frequēter q̄ ad dēu excus; a culpa quosdā ignorātes. **Q**uinta non q̄libet tenetur scire de quolib; pccō m̄ōli an sit tale: licet expediat illud m̄q̄rere et scire iuxta v̄m̄scuiusq; vires a statum. a pl̄ ecclesiasticos q̄ laycos. **E**t m̄ ecclesiasticos p̄lati ex officio tenentur q̄ sint pati omni p̄scēti reddere rōes de ea q̄ in eis ē fide a spe. **S**exta nulli fatienti qd̄ in se est. hoc ē bñ v̄rēt̄i dōnis dēi iā habitis. deus talē hōiem patus ē docere i necessarijs ad salutē siue sint illa credenda siue operanda. **S**eptima nemo v̄tēs racōne diu ab ignorācia principiorū moralū excusatur. qz forte morulam ad cōsiderandum apponere **f**phas h; hęc cācell. **¶** Dubitatur hic p̄rio de emente rem aliquā furtiuā vel raptā vel p̄ditā quā ignorat esse talē. vel alias vicōsam similiter. **¶** **R**ap. q̄ sci

ebant vel p̄babiliter credebāt esse de iusto simplicit̄ non tenentur ad restitucōem in aliq̄ durate sc; bō fide q̄ tum ad illos q̄ credebāt. **¶** **Q**ui v̄ro temere credebāt vel igno abāt ignorātia crassa vel sup̄bia vel ex negligēcia vel p̄pter fatuā simplicitatē nihil sup̄ hoc cogitabāt tenentur ad restitucōem. **¶** Dicitur autē ignorātia crassa vel sup̄bia per methaphorā hōis crassi vel sup̄bi. q̄ non videt etiā ea q̄ corā; eo sūt qz nullā diligēciā facere vult. **¶** Sic q̄ publica a manifesta se dicit ignoāre ei etiā nō facile creditur. **¶** **R**ō dicitis. **¶** **E**xēpli grā Ignorāciam crassā et sup̄biā; h̄ret: q̄ emer; rem spoliatā ab eo q̄ spoliavit in bello iniusto: talit̄ qz audiuit omnes vicinos vel p̄ maiori pte vel etiā pauiores s; sapiēciōres audiueāt dicere illud bellū eē iniustū et cōn̄ dēu. vel forte qz ecclesia p̄hibebat vel ex om̄iūca bat publice auctores et participes illi bellū. talis tēretur ad restitucōem. **¶** **Q**ui eni de tali vel simili furto vel rapina emerint. i iudicō aie nō excusatur siue dicāt se habuisse ignorātia iuris siue facti siue ignorātia crassā; **¶** **S**i v̄ro sit venditor ē iuste ul ex iusto bello habuisse: licite p̄t emere nec tenetur ad restitutionem. **¶** **S**i etiā nesciebat de

iusto bello eē h̄ credebatur p̄ba
 bilit̄. Nā ōnes vicini sui vel ma
 ior pars vel ad min⁹ sapientes
 ita credebāt. prout ipsi vendi
 tori videbatur. Ipse nō tenetur
 restituere durāte hac bona fide.
S; si postea sciat rē esse de ra
 pina: d; restituē a in foro peni
 tenciali tenebitur sibi venditor
 ad intesse. scētia est Ray. **S;**
 v̄o emit bona fide. sc; volunta
 te restituendū: tunc a post q̄ cō
 pit rem fuisse vicōsam pōt reti
 nere expēsas q̄s ex̄ns i bona fi
 de fecit cū rē obseruādā vel meli
 orādā. a nō tētur de fructibus
 tpe bone fidei pceptis. Tētur tñ
 de fructibus illis. q̄ non eēt ad
 huc osupti si extarent ex q̄ inci
 pit h̄re malā fidē. Cōcordat ho
 sti. vlr. 7 wilh. Et si durāte bo
 na fide res perit: nō tētur. qz
 nō erat i mora. Similit̄ si alia
 uit eā qz nō volo dēst̄ possidē
S; nunq̄d ille qui emit bō fi
 de sc; credens rem nō esse furti
 uā si postea inueniat rē esse ali
 enā pōt p̄tē a dño p̄cium h̄.
Bar. p̄ysan⁹ in sūma certe nō
C. de furtis l. in ciuile. h̄ agat cō
 tra venditorem. **7** Dubitatur
 vtz ignorātes excusentur per
 ignorātia a statutis ordina
 or h̄. qz ignorātes non excusā
 tur omunit̄ loquendo a statu
 tis a obfuaācia legū. n̄ sic dem̄
 ē sup̄ distinguēdo de ignorātia

iuris a fā. **S;** tñ a sentētijs p
 latis p̄ statuta ordinarior̄ excu
 satur ignorātes. qz nō ligātur
 illis n̄ eor̄ ignorācia fuit cras
 sa vel supia li. vi. de constitu. ut
 aiaz. Quo ad tēciū principale
 nōnd̄ qz q̄uis peccantes ex ig
 norācia non sp̄ grauissime pec
 cēt. tñ piculose valde peccāt qz
 qui nescit morbū nō q̄rit reme
 diū. **Bo** sup̄ illo Ro. ij. Ignorās
 qm̄ benignitas dei ad p̄tēciā
 te adducit dicit glō. 7 est Am
 bro. grauissime peccas idē pi
 culosissime si ignoras. **7 S;** b
 dubitatur prio vñ v̄iat q̄s in
 ignorātia h̄. qz cause ei⁹ sunt
 pluēs. vna ē naturalis ebtudo
 intellect⁹ h̄ illa est p̄a non cul
 pa. Tale ignorācia habēt mio
 rēnes a p̄uei de quib⁹ dñs ait
 ad Ionā Ione vltio. Tu dolēs
 sup̄ edrā in q̄ nō laborasti neq;
 fecisti ut crescer; q̄ sub vna no
 cte nata ē. 7 s̄b vna nocte p̄rit
Et ego nō parca minime ciuitati
 magne in qua sūt plus q̄. Ex
 x. milia hominū qui nesciūt qd
 sit inter dextrā a sinistra suā 7
 iumenta multa. Alia ē mō fide
 racō a negligētia discendi p̄sa.
 xxvi. Impius nō discet facē iu
 stitiā. In t̄ra factoz̄ inq̄ gellit
 7 nō videbit glōiam dñi. Ter
 tia est passionū sensibiliū per
 turbacio. vnde scdm̄ p̄hm. i.
Ethicoz̄ Iuuenes a passionū

insecutores nō sūt boni scēe mo-
 talis auditores. **R**ra ē affectio
 a cura nimia de bonis transito-
 rijs cōn q̄ **Math. vi.** Primū q̄
 rite regnū dei ⁊ iusticiam eius
Snta ē cura carnis in desiderijs
 p̄ crapulas ⁊ ebrietatē contra
Aplum qz talia vias ymagia-
 tue ⁊ fantastice obdurāt ⁊ ob-
 nubillant. ut in nabal patuit
 ebo. q̄ fuisse legitur vir malici-
 osus durus ⁊ pessim⁹. ⁊ h̄m no-
 mē suū stult⁹ ē ⁊ stulticia sua
 cū eo est. ait vxor sua abygaril
 prudētissā. i. re. xxv. **D**ubi-
 tat **S**ecūdo Cū obmissio sciē-
 di sit p̄ccm: peccat ne sp̄ hō q̄
 diu ignorat id ad qd̄ sciendū
 tenetur **E**t si nō sp̄: qn̄ ergo ⁊
 qn̄ nō peccat ignorās **h̄. thō.**
Preceptū affirmatim cui obmis-
 sio oppōitur obligat semp. h̄
 non p̄ semp **E**t idō oīs illa ob-
 missio p̄ illo tpe ē p̄ccm i actu
 in quo q̄s p̄ p̄ceptū obligat⁹
 ⁊ quo ciēs illd̄ tēp⁹ reiteratur
 toties p̄ccm multiplicatur **E**x
 quo pt̄ qz ille q̄ p̄cipit se ig-
 norasse in confessione debet dice-
 re diuturnitatē t̄pis per qd̄ in
 ignorācia stetit **D**ubitatur
 tercō. quō q̄s possit delere ig-
 norācia; p̄ p̄niam cū ignorat se
 ignorare. **h̄. qz** post q̄ q̄s fecit
 diligēciam discutit dō consciē-
 ciam suam modis sup̄rat act⁹
 p̄cepto. iij. c. de oticōne. debz

eciā in gn̄ali dolere de ignora-
 tis si aliq̄ h̄ret peccata ignora-
 cie. qz ps̄. dicit. **Delicta** quis i-
 telligit ab occultis meis ac̄.
Et tūc ignorācia inq̄tū ē pec-
 catū p̄ p̄niam quo ad reatum
 deletur. man; tamē ignorācia
 actu. qz qn̄ desinit eē volūtaia
 desinit eē peccatum. nō tñ desi-
 nit esse simplicit̄ de hoc habes
 iij. precepto capi. de oticōne
Dubitatur q̄b⁹ modis q̄s
 possit ignorācie viciū exire. **h̄.**
 h̄m cris. sup̄ math. ome. xxxix.
 per q̄tuor. **Q**ui enim posse suū
 facerz ad sciendū dīaz virtutū
 ⁊ viciōz hic p̄mo dēu pro isto
 orarz. vñ **Jaē. i.** **S**i q̄s indigz
 sapiēcia postulet a dō qui dat
 oībz affluēt̄ ⁊ non impro-
 pat ⁊ dabitur ei **S**ecūdo libēs
 legerz vel audirz verba d̄ma-
 de nec̄ijs docēcia **1 dō. ij. thi. ij.**
Intellige id ē int⁹ lege q̄ dico
 dabit ei tibi domin⁹ in oībz
 intellectu **T**ercō q̄ scit eē bona
 facerz ⁊ mala dimitteret mōz
 lia qz h̄m greḡ. **N**ō est dign⁹
 dādis q̄ non ē gratus de dātis
 h̄m illd̄ ps̄. **I**nciū sapiēcie ti-
 mor d̄ni. **E**t si mōzliter peccarz
 statū debz; p̄it̄ere. qd̄ q̄rtum
 p̄t eē req̄situm. vñ h̄m eūdē
 greḡ. p̄ccm qd̄ per p̄nitēciā
 nō deletur mox i aliud suo pō-
 dere t̄hibit. p̄ccm enim occat ⁊
 obduracōem incretur. vñ ps̄.

Intellectū tibi dabo et instruā te
 in via hac q̄ gradibus Ite hu? tu
 us sū ego. da m̄ intellectū ut discā
 mā data tua. **Q**uō m̄ dubijs bo
 noꝝ et maloꝝ sibi nō oſider; s; **S**
 dei sac̄dotes. prudētes et timora
 tos q̄er; **E**xemplo xpi. lu. ij. q̄ eti
 a; sedēs in medio doctoz p̄ mo
 intꝛogabat. **E**t pauli q̄ ananiā
 accessit et corneli; petꝛ de hac
 materia habes supra p̄cep. iij.
 ca. viij. f. g. **¶** Dubitatur. iij.
Cū negligentia sit cā ignoran
 tie. **Q**ū negligentia sit peccatū
 mōꝛle et q̄n nō. **R**e. h̄m̄ t̄lx. 2. 2. q.
 liij. ar. iij. **N**egligentia puenit
 ex q̄dam r̄missione voluntatis
 p̄ quā otingit q̄ rō non sollicita
 tur ut p̄ficiat ea q̄ debet; vel eo
 mō quo dēret. p̄t aut̄ duplici
 otingere q̄ negligentia sit pec
 catū mōꝛle. vno mō ex p̄te eius
 q̄ p̄termittitur p̄ negligentia
 q̄ q̄dam si sit de necessitate salutis
 siue sit act? siue sit circūstācia ē
 peccm̄ mōꝛle. **A**lio mō ex p̄te cau
 se. **S**i em̄ volūtas int̄tū sit re
 missa cū ea que sūt dei ut totali
 ter a caritate dei deficiat: talis ne
 gligentia est peccm̄ mortale. **E**t
 hoc p̄cipue otingit q̄n negligē
 tia seq̄tur ex cōtemptu. vñ p̄u.
 xix. **Q**ui negligit vitā suā; mor
 tificabitur. **A**liquin si negligē
 tia cōsistat in p̄termissione ali
 cui? actus vel circūstācie q̄
 non sit de necessitate salutis nec

hoc fiat ex cōtemptu s; ex aliquo
 alio defectu feruoris. q̄ ipeditur
 interdū p̄ aliq̄d vniāle peccatū
 tūc negligentia non ē peccatum
 mōꝛle s; vniāle hoc t̄lx. **¶** Quā
 mala aut̄ sit tepiditas et negli
 gentia ecia; q̄ ē vniāle peccatū
 ostendit **B**ern̄. in sermone de
 ascensioe dñi dicens p̄nciosa m̄
 mis et molesta tepiditas: infer
 no em̄ proxima et ymbra mor
 tis iue cēsetur. sane ē vidē hoies
 pusillanimes et remissos deficiē
 tes sub onere virga et calcab; **I**
 ndigentes. quoz breuis et rara
 opūctio. aīal cogitacio tepida
 cōuersacō. oledientia sine deuo
 cōne. sermo sine circūsp̄ctione
 oꝛo sine cordis int̄cōe. locucō
 sine edificacōe. quos demq; ut
 videm? vix getenne metus ibi
 b; vix pudor cohib; vix frenat
 racō. vix disciplina cohercet. **E**t
 h̄mōi si diu ita p̄māserit. a o p̄
 mūtuz s; bonē et succūbūt aut iā
 quodāmō in inferno sūt ut nūq̄
 ad plenū r̄spicerēt i lumie mise
 racōnū dñi non in libtate spūs
 q̄ sola facit iugū suauē et on? le
 ue **I**nde aut̄ p̄nciosa tepiditas
 manat. q̄ voluntas eoz nōdū
 purgata ē nec bonū sibi volunt
 nec nouer̄t appa o cupia abstra
 cti et illecti. **A**māt. n. cum carne
 sua t̄renas o solaciūculas in ver
 bo. signo vel scō et si hec int̄rum
 pūt. aliq̄r. nō tñ penitus rūpūt

hinc ē q̄ raro affectiones suas dirigūt in deū. ⁊ eorū opunctio non cōtinua s; horāia ē. Implei aut̄ miserātib; dñi anima huīusmodi nō pōt. Et q̄tomagis ill' euacuabit̄ tātomagis istud implebitur. vel si forte magis pbas. nunq̄ iste illis miseri poterint nō ei spūs ⁊ caro. igitur a tepiditas in vno domicilio cōmorantur. p̄sertim cū tepiditas domino soleat vomitū prouocare. **De h'c Bernh.**

a **S**ecūtur ca. **Stis igit̄ (capitulu. iij.)** de ignorantia p̄missis declarandum ē p̄ceptū nonū. nō concupiscas vxorē proximi tui. Et suo modo ē intelligendū q̄ nec femina concupiscat virū alienū. Et ponitur exod. xx. Et deu. v. Cū q̄ tria principaliter sūt vidēda. P̄mo intellectus huīus mandati. Secūdo ad quos actus se extēdat ambitus huīus mandati. Tercō q̄ piculosū sit delectabilib; immorari. **Quātū** ad p̄mi intellēm nōndū p̄mo q̄ peccatū interi⁹ in volūtate dī peccatū cordis. ⁊ peccm̄ exteri⁹ dī peccm̄ opis. Et q̄n ista sc; peccā cordis ⁊ opis cōiungūtur: tunc sūt sic vnū peccm̄ ut determinat̄. ij. sniaz. di. xliij. tūc eē. vno p̄cepto phibētur. ut dicunt doctores. ij. sniaz. circa di. vltia; Cū aut̄ peccatur in corde solum non p̄ciendo ad actū exteriō

rē p̄pter aliq̄d impedimentum forte. tūc peccm̄ cordis sepatur a peccō opis ⁊ recipit sp̄cialem phibicōem. Ad p̄positum igitur concupiscētia mulieris aliene ad vneria pōt dupliciter cōfiderari. Vno mō p̄t ex ea causatur a oītur exteriōr act⁹ mechādi. Et tūc phibētur ead phibicōe cū exteriōri actū. sexto mandato. nō mechādis. Alio mō cōfideratur inq̄tum ex ip̄a concupiscētia non seq̄tur actus exteriōr. q̄ forte impeditur. Et ne q̄s putar; hoc desideriu non eē peccm̄: debuit sp̄ciale p̄ceptum vic; nonū dari. vñ sicut p̄ p̄ceptum sextum nō mechādis phibētur oīs vsus illicitus mēbroz exteriōz ad vneria: sic p̄ istud nonum nō concupiscas vxorē proximi tui phibētur oīs illiata concupiscētia vneriozū turpiū q̄ optū ē ex vehementi ymaginacōne vnerioz sine actu exteriōri. ut dicit aug⁹. se mē d fluxisse i vigilia q̄d ē cōnaturā peccare. ⁊ peccm̄ mutū vulgaiter. Secūdo nōndum fm̄ thō. i. 2. q. xxx. q̄ concupiscētia p̄prie loquēdo est passio quedam appetitus sensitui. **Est** enim in sensu appeticio alicui⁹ delectabilis sensualis ab sētis. Et q̄tum ad p̄positū sufficit hmōi concupiscētia est duplex. vna carnis sc; appeticio delectabilium

scd; tactū ut sunt venerea. Alia
oculorū videlicet appetitō t̄pali
um bonorū q̄tū ad possessionez
7 vsum vtilitatis eorū. Secūda
p̄tinent ad vltimū preceptū p̄
ma ad p̄ns. **Tercio** notādū
q̄ prima occupiscentia dicitur
occupiscentia carnis. a triplici
ter accipitur s̄m tres eius mo
tus p̄ncipales in ḡne. Quidāz
nullū sūt p̄ccm. Alij sunt venia
le. Tercij sūt mōrle. Nā primo.
aliq̄ dicūtur p̄mi mot⁹ istiq̄ cō
cupie carnis a sūt tales q̄ confi
stūt infra limites natue vel sensu
alitat̄is sic q̄ nullo mō dēpēdēt
a volūtate. 7 tūc nullū p̄cc; sūt
Exēpli grā fiunt ei aliq̄n mot⁹
quidā naturalē in carne sequē
tes ordiēem naturaliu q̄litatū
quos frequentē nec sensus app̄
hendit nec homo adūt̄it nec de
lectatur. Et tales nullo modo
sunt p̄ccā. s̄ aliq̄n seq̄la peccati
s̄m thō. ut cū q̄s ordiate come
dit. et calefactus mouetur sine
ymagiācōe alicui⁹ venerei. **Fit**
etiā aliq̄n ex fomite mot⁹ q̄dā
tūllacōis i carne ad libidiez id
ē ad carnalē occupiscentiā quā ti
tūllacōem apprehēdit sensus. Et
dicitur motus ille p̄prie tūllac
ōis scd; h̄mricū de gaudaio
q̄bli. vi. Et ē talis motus ipsa
sensitiva apprehēsiō delectabilis
vel delectacō in apprehēso. Et si
ille motus totalit̄ p̄ueiat volū

tatem. Ita q̄ volūtas non delectā
tur in eo nec manet nec rō adū
tit eū. Et sic s̄m bōuē. vidēz wi
ale. **S; s̄m** aliquos adhuc nul
lū ē p̄ccm q̄ nihil est p̄ccm nisi
m̄q̄tum ē aliq̄ mō volūtariū
s̄m aug⁹. Et scd̄m eundē non ē
i p̄tate n̄ra. quib; visis tāganī.
s̄ est in potestate nostra ea libe
re respue vel acceptare. **Simili**
ter otingit aliquādo h̄mricū m̄spi
cere mulierē audire vel tāgere
eā vel de ea cogitaē fine culpa
Attamē ad h̄mōi asp̄cū. audi
tū. tactū. vel cogitacōez mox se
q̄tur a naturalit̄ in appetitu ei⁹
sensitiō occupia q̄dā a delectacō
vel motus de h̄mricū ad p̄sequē
dū illd̄ ope resp̄cū ei⁹ scd̄m muli
eris. q̄ occupiscentia d̄z p̄ passio
a p̄mi mot⁹. Et talis cū sic to
talit̄ p̄uenit rōis actū nō ē p̄c
catū mōrle rōe p̄dicta q̄ nō ē i
p̄tate n̄ra q̄ afficiam̄ vel non
sensualit̄. Et ōnes p̄fati occupie
motus dicūtur p̄mi. vñ aug⁹.
li. ij. de nupcijs 7 occupiscentijs.
Cōcupia nō ē p̄cc; q̄n ad illici
ta opa nō ōsentitur. q̄s itelligē
dū est q̄n volūtas nullaten⁹ cō
sēt̄it. **Secūdo** sūt aliq̄ motus
occupie carnis q̄ p̄ccā v̄iala fi
ūt ut p̄t; i p̄ori exēplo. postq̄
h̄m h̄mōi occupiam̄ iā in animo
certam p̄cipit aliquali ratiōe. 7
volūtas mouet̄ motu delectacō
is ōdelectando appetitu sensitio

aut si mouetur motu in delectationem. aut quā mouetur de desiderio consensu surreptitij ad pleque dū illud in op? licet in nullū horum deorum deliberate et plene consentiat. si permittit occupacionem; in aio ortā morai cū quādam morosa delectacione. sine tñ consensu voluntatis deliberato et pleno in opus aut in delectacionem. In istis fit peccatum veniale. nisi quis consentit interpretatiōe. de hoc statū dicitur. quod imputatur negligentie voluntatis que non prohibet nec excludit prefata. si negligenter permittit in aio morari. huiusmodi concupiscit ad mortale peccatum inclinante. Tercio modo sunt alij motus quod dicitur occupacione carnis. et tunc accipitur concupiscit carnis per voluntatis deliberato consensu. Quoniam enim consequitur in voluntate deliberatiōe consentus in opus venereū. prohibetū sexto precepto licet nunquam egrediatur in opus. vel etiā quā consentit in prefati opis delectacionem. vere vel interpretatiōe quod consensu dicitur consentus in morosam delectacionem. tunc ille consensu est peccatum mortale. Et ista prohibetur proprie isto nono precepto. **N**bi non dū sicut thō. q. de veritate. q. xv. Et bōue. super ij. di. xliij. Quod antequam quod egrediatur in opus venereū sexto precepto prohibetū. scilicet non mechaeris. vel antequam consentiat in opus?

tale potest quis peccare mortaliter triplici consensu cum hoc nonum preceptum: consentiendo in venerea morose. vnde consentus venatur interpretatiōe? Alter expressus seu verus in delectacione; Tercio in opus nephariū si possit. **R**ue declarat bonaventura vbi prius sic. Et sumitur ab Aug. originaliter li. xij. de trinitate. Et a magistro distinctione prefata. vnde progressus temptacionis et delectacionis dicit bonaventura. talis est. Primo enim delectabile offertur siue percipitur. Secundo vero delectacione aduertitur. Tercio in id ad quod trahit delectacione consentitur vel dissentitur. Delectabile percipere est sensualitatis. delectacione; advertere est inferioris partis rationis que interiores motus et affectus habet diiudicare et cognoscere. hoc enim non est potestate sensitivae. diffinire autem an hoc sit amplectendum an respue dum est superioris partis rationis in quod residet; autoritas iudicarie potestatis. Contigit autem delectari ad apprehensionem delectabilis an adusionem delectacionis. et hoc est sensualitatis. et absque dubio est veniale peccatum. Contigit iterum delectari post apprehensionem delectabilis et post delectacionis preceptionem an plenum consensum et deliberacionem et hoc est inferioris partis rationis et est aliquando mortale aliquando veniale. et tunc dicitur

Monū**Præceptum**

comedere sola mulier. **C**ōtingit
 itez ratio delcari potest apphōez
 delcabilis et adūsiōez delcāōis
 et potest plenū osensū deliberacōis
Et tūc dicitur comedere vir. **E**t tūc
 ē mōrle peccm. **I**n hīs generibz
 peccōz quoz actus sūt i phibi
 cōe ppter plenū osensū et deordia
 cōez vñ cū tēptacō i choatur a
 sensualitate. planū ē esse viāle
Cū osūmatur i supiori pte rōis
 planū ē eē mōrle peccz. **C**ū vō
 sola mulier comedit potest eē mōrle
 vel viāle. **S**i difficile ē discēnē
 qñ sit mōrle vel viāle. potest tñ
 hoc mō discērn. qz cū p cipitur
 delcāō. **A**ut statim repellit. **A**ut
 retinetur. **S**i statim repellitur.
 tūc leue est peccm. **S**i vero reti
 netur: hoc potest eē tripliciter. vel
 qz placet ipa delcāō et opis osū
 macō. **I**ta qz adest volūtas faci
 endi in cogitacōe et etiā in ope
 si facultas adesset. et tūc est ibi
 plenū osensus et peccm mōrle. si
 mul occurrente viri et mulieris
 comestione. vel qz placet delcā
 cio sicut tñ displicet peccōi cōsumma
 cō. et tūc est osensus semiplenū
Et dicitur māducare mulier. nihilominus
 tñ peccat mōrle. cū i istaz
 delcāōez consentit. vel qz vtrū
 qz displicet. scz ipa interior dele
 ctatio et opis osūmacio. **T**unc
 aut adūtit piculū. aut non adū
 tit. **S**i non aduertit piculū de
 lectationis nec repellit eā: pec

Capitulū**Quartum**

cat sicut nō mōrle. grauius tñ pec
 cat qz si statim mulier repulsi sicut
Si aut adūtit piculū et delecta
 cionez ista non repellit sed mē
 tem in talibz cogitacōibus re
 uolui finit. **E**t tunc dicitur mōrle
 qz peccat mortaliter. **Q**uia quāuis
 etiā ibi non sit osensus vtrū est
 tam ibi consensu interpretatiuz
 et comedit sola mulier. nihilomi
 nus tñ illud peccm imputatur
 viro qz cū eam cōpescere debuisset
 et teneretur: non tñ compul
 cuit. hoc tñ qd nūc vltimo di
 ctum est nō est vsqz quaqz cer
 tum. **R**egat enim aliqui esse mōr
 le in negligēcia repmendi vbi
 est displicēcia quāuis qz piculū
 aduertat. **S**i tñ secūtoz via te
 nēda est. qz quid sit rei veritas
Et si alicui hoc cōtingat: sanū ē
 osiliū qz de ipō ut de mōrli peni
 teat. **I**n dubijs ei secūtoz via eli
 gēda ē. **E**t nō qz nō de qz quāuis de
 lectacōe loqmur utpote de ipsa
 qz qz delcatur cogitando de pul
 chritudie mulieris. sicut de ista qz cō
 fūrgit ex delcāōe illi? opis ne
 farij. hxc bōuen. scūs thō. qstio
 nibz de veritate vbi pūis etiā sic
 dicit. **S**impliciter occidim? cōsen
 sumi delcāōem fornicacōis vel
 alteri? peccā mōrle ē peccatum
 mōrle. **E**x qz etiā seqtur qz quic
 qd hō agit ex cōsensu talis dele
 ctacōis ad hoc ut hōi delecta
 cōez nutriat vel teneat. sic sunt

Monū**Preceptum**

turpes tactus. actus et libidinosi oscula. vel aliquod homini totum est in ore peccatum. **I**dem dicit. i. 2. q. lxxiiij. ar. viij. **E**t iterum ubi prius de veritate declarans quod sit osculus interpretatum? sic dicit. **A**n quod ratio delectationis impediat aut nocivum est in se? non habet interpretatum consensum etiam si non resistat. **S**ed quando iam impedit ratio de delectatione in surgere et de nocivum est ante utpote cum percipit homo totaliter se per homini delectationem in peccatum inclinat et in preceptis ruere. nisi expresse resistat: videtur consentire. **E**t tunc peccatum ad rationem transferretur ut per actum eius. quod agere et non agere cum quis agere dicitur: ad genus actus reducuntur sicut quod peccatum omissionis ad peccatum omissionis reducitur hoc ibi. **C**ancellarius novus dicit quatuor regulas de talibus et aliis similibus. **P**rima est. nullum est peccatum in ore actuale absque consensu. libero rationis vero vel interpretatio. **I**nterpretatum consensum tunc esse dicimus? dum habuit rationem tempus sufficientes deliberandi et refugiendi ea circa quod vitanda esse prout tenebatur. **Q**ualiter dicit lex forensis? **Q**ui tacet consentire videtur dum videtur repugnare deberet. **S**ecunda. consensus in delectatione in luxurie circa obiectum sibi prohibendum est in ore peccatum. siue sit in cogitatione siue in verbis

Capitulum**Quartum**

in visu aut in tactu aut in nutibus aut in operatione. **Q**uando brevis familiaritas magis hominum carnalium profertur ad nudum quam tum cumque sunt eiusdem generis aut sexus diverse etatis. periculo pericula est. **I**demque videtur tamen est. **T**ertia homo qui tenet reprimere illecebras ante quam sit in ore. **P**rimo quo obmisit reprimere et evitare ei imputabitur ad culpam in ore; in primo instanti non est gratia et est peccatum mortale. et ante nunquam fuit verum dicere iste mortaliter obmisit. **Q**uanta nullum desiderium rei illicitae factum tamen sub odicione actualiter vel habitualiter adhibita. est de se in ore delictum. per accidens tamen propter appetitus sensualis omissionem nimiam. qua scilicet dimittitur et inualescere ex talis desiderii continuatione libere potest ipsum inter mortalia deputari. **Q**uia qui amat periculum peribit in illo dubitatur circa deum. **P**rimo per bonaven. ubi prius. **A**n sola mora de viali faciat peccatum in ore. **E**t respondetur. mora temporis quam tamen est de se non facit. ut quod prius erat viabile fiat in ore. sed solum occasione. videlicet quia inducit consensum verum vel interpretatum. **T**unc autem inducit consensum verum quoniam ex diuturnitate delectationis crescit libido adeo ut homo velit omnino in interiori delectatione persistere et morari. **T**unc vero inducit

Nonū

Præceptum

osēfū iterptatm. qñ hō adūtē
piculū delcācōis retēte. negligit
eā repmē. hoc aut nō fit absqz
cōtemptu salutis. pprie peo qz
discriminē se cōmittit ⁊ expōit.
Illa enim delcācio subintrat sic
serpens ⁊ venena diffundit. p
q̄ mōnalis spūs incurrit mōr
tem culpe. Sic igitur salutem
corpalez negliget. qui serpen
tez iuxta se scientē collocat. Sic
q̄ in tali delcācōe adūtens picu
lū ⁊ debēs aduertere. volūtarie
versatur. expōit se discrimini
quādo negligit repellere. Et p
tāto dicit magister vbi sup. Ip
sum peccare mōr talit. hoc aut
non facit mōr de se s; fit racōne
cōsensu vel otemptus hoc bō
uentu. **S**; dubitatur p eūdē
ij. Quanta mora hōc fatiat scz
qz fiat de vniāli mōrle s; in ge
nerali detminatur hoc in qua i
q̄ adeo crescit delcācio ⁊ libitō
qz supuenit otemptus ⁊ consen
sus vel adeo est repellēdi negli
gentia vel pprie salutis incuria
qz sup vnit cōtemptus ⁊ cōsen
sus intpretati. Si aut in spā
li queratur quāta fit illa mora
vtz vni⁹ hore vel dimidiē vel
amphioris spacij. nō pōt rñsio
dari. qz aliqñ est maior. aliqñ
minor s; in diuersos status ⁊ cō
diciōes psonaz vñ hoc nō det
minat scia vel lectio s; poti⁹ con
sciēcia rēa ⁊ vñctio. vñ qñ adū

Capitulū

Quartum

tit osāa recta se non modicū le
di ex mozosa delcācōe: cōsensu
supuenit vel cōtemptus. **S**; si
nō aduertat. aliqñ ppter tene
bras ⁊ in volucōes affectionū
nīaz: securiorē ptem debet elige
re ⁊ confiteri pure sic. ⁊ dolere
qñ mōrle peccat. Per qd̄ appa
ret etiā respōsio quid faciendū
fit qñ q̄s dubitat an vniāliter
vel mōrle peccauerit. ⁊ qualiter
ei fit cōsulendū. **D**ubitatur b
tercio p eūdē scz bonauē. vtz
in alijs generib; pccōz etiā ita
fit piculofum ⁊ durz sicut iā de
pccō carnis dcm̄ est. **E**xempli
grā de homicidio ⁊ hmōi. qua
lit fit ei cōsulendū s; idē in oib;
pccis delcācō mozosa vigilā
ter ⁊ strēnue vitāda ē. **A**ttam
vba aug⁹. posita q̄l. xij. de tri
nitate ponūt. **E**t di. xxij. vbi
dicit. Sic in illo cōiugio pmo
rū hōim ⁊ cetera precipue vidē
tur intelligi in peccato carnis.
qd̄ habet ex carnis incētio de
lectacionem sibi magis conu
ctam ad quā hō facillime incur
uatur. **E**t idō cū magna dilige
tia est vitāda. nō solū aut hoc s;
⁊ oē pccz. multa ei frequenter
credūtur esse vniālia que sunt
mortalia ⁊ difficile tamē est in
hīs discernere. **E**t idō qñ a fa
cie colubz habet hō q̄ vult sal
uai peccatū fugere hoc ille. **S**; si
sāct⁹ thō. i. 2. vbi p̄us videtur

diffinire dubiū prefatum qm̄
 alijs morosis delectacōibz. in
 hijs videlicz peccis immorādo
 q̄ fm̄ se sūt peccā mōrta: possit
 quis peccare mōrta. **Sed** di
 stringit vñ sic dicit de fornicā
 cōne cogitās de duobz pōt de
 lectai. **V**no mō de ip̄a cogitati
 one. **Alio** mō de ip̄a fornicacōe
 cogitata. **Et** sic semp sunt due
 delectacōnes. vna de cogitacō
 ne. alia de fornicacōne cogita
 ta. delectacō de cogitacōe ipsa
 sequitur inclinacōem affectū
 in cogitacōez ipsā. **Cogitatio**
 aut ip̄a fm̄ se non ē peccm̄ mōr
 le. pmo quādoqz est vñale tm̄
Sic cū aliqs inuitit cogitat.
Quādo aut sine peccato puta cū
 aliquis vtiliter de ea cogitat.
Sic cū vult de ea p̄dicare vel
 disputare. **Et** idō p̄ oñs affectō
 a delectacō que sic ē de cogitacō
 ne fornicacōis non est de gene
 re peccati mōrtis. s; quādoqz ē
 peccm̄ vñale a quādo nullū vñ
 nec ofensus in talē delectacōnem
 est peccm̄ mōrta. **Quō** autem ali
 quis cogitās de fornicacōe de
 lectet de ip̄o actu cogitato hoc
 ottingit ex hoc q̄ affectus ei⁹ ē
 inclinatus ad hūc actū. vñ cū
 aliquis ofensat in talem delectā
 cōem hoc nihil aliud ē q̄ q̄ ip̄
 se ofensat in hoc q̄ affectus suus
 sit inclinatus i fornicacōez nul
 lus enī delectatur nisi in eo qd̄ ē

conforme appetitui ei⁹. **Quō** au
 tē aliqs ex deliberacōe eligit q̄
 affectū suus conformetur hñs
 q̄ fm̄ se sunt peccā mōrta: ē pec
 catū mōrta. vñ talis ofensus i de
 lectationē mortalis ē peccm̄ mōr
 le. **Ad** quātum argumentum di
 cit **Cōsensus** i delectacōem que p̄
 cedit ex cōplacētia ipsi⁹ actus
 homicidij cogitati ē peccm̄ mōr
 le. non aut ofensus i delectacō
 nem q̄ p̄cedit ex cōplacētia co
 gitacōis de homicidio. **Et** i scrip
 to. 2. dicit di. xxiii. **Sic** in for
 nicatione si q̄s cōsentiat in dele
 ctationē q̄ appetitū cōcupiscibi
 lis resp̄cū fornicatiōis sc̄q̄tur
 erit peccm̄ mōrta. **Ita** etiā multo
 ap̄lius si cōsentiat in delectā
 cionez q̄ appetitū irascibilis re
 spectu homicidij sc̄q̄tur. erit pec
 catū mōrta. vñ p̄ h̄. x. ethico.
 vult q̄ idē iudiciū est de opacō
 ne a delectacōe hoc ibi. **Du**
 bitatur q̄to qd̄ si q̄s ymagi
 netur delectacōem vñereā cum
 aliq̄ quā vñ esse vxorē suā n̄
 la lege sibi copulari p̄hibita.
 a in hoc delectetur. nolens tñ
 cum ea corporaliter delectari nisi es
 set vxor sua. pōt ne peccm̄ mōr
 le ibi omitti cōsentiedo i mōro
 sā delectationē. **R̄.** fm̄ p̄. pa. sup
 ij. di. q̄ p̄us. quādo nō est actu
 vxor: tūc licz eam castitate iū
 gali vel simplici aīo desiderare
 vxorē. nisi aliud sit prohibitū

Jacob em̄ fuit p̄ rachel quā diligebat **Bene. xxix.** 7 sic nō eēt mōrle. **S;** anq̄ sit vxoz in eam exardescē ut in cogitādo de ea velit hō delcāri: vidz mōrle. possj em̄ eē libido tā vlxmens q̄ semē emitteretur. qd̄ nemo dubitat eē mōrle. 7 ad crīmen mollitiei ptinēs. nō min⁹ absor bēs rōez q̄ si exteri⁹ otra natu rā pcuraretur. Dubitat q̄nto **Quid** si q̄s p̄magietur delcāci onē vnereā cū aliq̄. q̄ actu est vxoz sua. Sic em̄ actu eā cog noscē nō ē mōrle. sic nec eā ocu piscere **In** oppositum ē piculū pollucōnis **lx. pe. de pa.** Sicut nō licz cognoscere vxozē; extri ordinarie nec appetē ad sic cog noscē dum: sic non licz mōrle delcāri in appetitu cuiuscūq; fei ne ex quo talis turpitudō cōtra naturā se q̄ pōt h̄m aug⁹. **Quā** uis ei marit⁹ vxozē; illā nō ap petat n̄ h̄m naturā 7 licite 7 licz non sit illicitū ex pte obiecti: ē tñ illicitū ex pte medi⁹. mōi. 7 **k** obiecti. **Ex** p̄missis apparz q̄ occupie carnalis a alioz pccō rū sūt. x. ḡd⁹. xl. xi. q̄bus itur ad mortē aie. Sic etiā i infirmi tatib; corpis. vna ē infirmitas mortis p̄m̄ q̄oz q̄ alia. **Rā** est p̄mus vbi nullū est pccm̄. **Se** cūd⁹ vbi est viale. **Ter**ti⁹ est ofensus itēptati⁹ 7 mōros⁹ in delectacōnem vnereozum.

Et scdm̄ aliquos est mōrle pcc̄ catū **In** hoc a sequenti mortua est aia vel agonizat vel morit⁹ vel est mortis p̄m̄ q̄ssima. **Quar** tus est cōsensus vrus exp̄ssus seu morosus in delectacōnez 7 il le etiā scdm̄ thxologos cōmu nī est pccm̄ mortale. **Quī** tus est ofensus in opus nephariū qd̄ fieri si oportunitas habere tur. **Et** h̄m omēs illud est mor tale pccatū. **Et** certū est q̄. ix. p̄cepto phibetur. **Se**quen tes v̄ro sunt cōtra sextū p̄cep tū. vñ hic aia est mortua. **Sex** t⁹ est opis itenti p̄etracō extei oz vbi facultas adest h̄ exti ad monumentū portatur. **Septi** m⁹ est ofuetudo q̄ catur ex fre quentia act⁹ h̄ fetet. **Octau**⁹ ē despacō de nō posse dimittē hoc pccm̄. h̄ sepelitur clausa duro lapide. **Non**⁹ est abstiacō 7 ob duracō i pccō tali. **Quia** pccōz cū i profūdū pccōz vneit ote nit ut pt; i pharaone. h̄ a meo ria h̄m q̄ rūdā scōz labitur. **Decim**⁹ ē finalis imp̄m̄a in q̄bz dā h̄ triplici mortē moitur cor pis a aie a infernaliū demonū p̄pa efficit. **Vnd** cū ē igressus actualis p̄t⁹ mortē i ifernū **Prē** fati ḡd⁹ sic se h̄nt q̄ sp̄ sequēs pōt eē p̄ior p̄oē. h̄i sūt. ḡd⁹ q̄ bz itur ad ifernū ergo p̄ncipi⁹ obsta. tarde medecia patuz **Qui** vult p̄fata p̄dicāe vlgō caut⁹

fit in multis ne consentias leat
 inordinate timoratas. bene ergo
 declarari aut litteraribus talia
 committat. **¶** De secundo principa
 li ad quod se extendat prohibi
 tio nō precepti. Nōnō q̄ i hoc mā
 dato phibetur. **¶** Primo oīs w
 lūtari⁹ consensus volūtatis in
 q̄dā op⁹ wnerēū sexto mā
 dato phibitū vbi wltas nō
 exit in actū exteriore. qui i wltū
 tas tunc pro facto reputatur
¶ Ex quo patet q̄ sunt multa peccā
 wnerēa int⁹ i corde a tot quot
 fuerūt enumerate spēs ⁊ modi
 exteriores wnerēi in sexto mā
 dato. q̄ resp̄cū cuiuslibet pōt
 haberi wltas deliberata illud
 faciēdi si nō timeretur infamia
 vel aliud hmōi. **¶** Et adūtēdū cō
 sequēter q̄ sicut sūt gradus in
 ḡuitate peccōz luxurie. quo ad
 act⁹ exteriore sexto mādato p
 hibitos. q̄ exteri⁹ adulteriū ḡ
 uius peccm ē q̄ simplex fornicā
 cō a sic de alijs ut in sexto man
 dato dictū est. **¶** Et similiter in
 st⁹ t̄nto est grauior q̄nto fit in
 ter psonas gradu consanguini
 tatis p̄p̄m q̄ores. a ita de alijs.
¶ Ita etiā sūt gradus in grauita
 te peccā luxurie quo ad act⁹ inte
 riores hic phibitos. vñ wlicō
 adulteri⁹ grauior est q̄ wlicō
 simplicis fornicācōis q̄ uis vtr
 q̄ fit mōrle peccm. ⁊ sic intelli
 gendum ē de alijs. **¶** Secūdo hic

non solū prohibet wltari⁹
 oīfusus in opus wnerēū i sexto
 mādato phibitū: s̄ phibetur
 etiā wltari⁹ cōsensus i delectā
 cōne ad tale op⁹ de p se inclmā
 tem. **¶** Cōtingit enī q̄ hō nollet
 extrinsecū opus aliquo modo
 p̄petrare. at t̄n delectate vult il
 lā delectācōe; libidinosā p quā;
 affectus su⁹ est de p se ad hmōi
 opus prohibitū inclinat⁹. ut
 si q̄s nollet fornicari forte p̄t
 timore aut wrecūdiā aut p̄pter
 aliam talem causam. vult tam
 cogitare de fornicācōe aut de
 alijs libidinos⁹ ad eam incitan
 tibus ut de oscul⁹ a tactib⁹ a
 alijs hmōi impudicis ⁊ impu
 dice sc̄; p̄pter delectāri i obiecto
 cogitato. **¶** Iste cōsensus ē peccm
 mōrle s̄m t̄ho. a aug⁹. xij. li. de
 trinitate. **¶** Ideo etiā ille cōsensus
 est hic prohibitus. **¶** Tertio m
 nō solū hic phibetur cōsensus
 in opus ⁊ indelectācōne: s̄ oēs
 modi ⁊ q̄est⁹ mali quib⁹ vna
 psona aliā sibi non m̄rimonia
 liter oūctam tr̄hit ⁊ sollicitat
¶ Aut sollicitare nititur ad luxuri
 a; siue hoc fiat p̄ int̄nūtū siue
 p̄ missionē l̄raz. siue p̄ minas.
 p̄missiones. munera. mēdatia.
 adulaciōes. **¶** Aut p̄ sup̄flūū a la
 scuū wstimento ⁊ ornātū siue
 p̄ fucātū ⁊ mēdace; faciei colo
 re. **¶** Qui ei talia facit. potissimē ta
 litencōe ut p̄ hoc aliā psona;

nō mīromialit̄ sibi oīctā at
trahat in sui occupāz; phibitā
pccat mōrlit̄ ⁊ oītra hoc nonū
mandatū agit etiā si nūq̄ fiat
pgress⁹ in aliq̄ ext̄nsecū ⁊ p
hibitum op⁹. vñ crīb. sup illo
math. v. Quī videt mulierem
ad occupis cōdū eā. iā mechat⁹
est eam i corde suo. Si mulier
aliqua ornādo se ornatu saltē
supfluo ā impudico ut oculos
hōim ad se attrahat ⁊ viroz a
spectib⁹ placeat ad cōcupiscen
dū. etiā si nulli plagam intuleit
penā patietur extremā. Vene
nū ei ofecit. ⁊ si nullus muētus
sit q̄ bibat. Similit̄ intellige
n de viris respectu mulierz. **Q**u
to etiā h̄ prohibentur oscula.
aspect⁹. amplexus. affatus. ta
ctus ⁊ similia impudica. actū
carnalis copule p̄cedētia. ⁊ ad
eum alit̄ētia. qz talia sūt pec
cata mōrlia cū iter psonas nō
oīunctas mīromialit̄ fiunt li
bidimose ⁊ tali itencōe ut vna
eaz aliaz p hōim incitet in sui
occupāz; aut ad illicitū aut pro
hibitū venereū actum. aut ut i
se prouoc; delcātioēz ad hōim
actū inclinante. de quo etiā di
ctum est sexto mandato. **Q**uin
to non solū hic prohibētur ex
teriora talia libidiosa. scz oscu
la tact⁹ ⁊ filia: s; etiam prohi
betur volūtas talia fatiēdi siue
volūtarius ofensus in ea quia

sicut exteriorā illa oscula. tact⁹
⁊ hōim sūt gūia pccā ut dictū
ē ⁊ hoc mādato prohibita. Ita
etiā volico deliberata talia fatiē
di est graue pccm ⁊ h̄ prohibi
tū. etiā si effcūs nūq̄ seqretur
exteri⁹. **Q**uo ad. iij. p̄ncipa
le q̄ piculosum sit delcābilib;
malis immozari p̄btim luxuo
sis. Illud p̄mo pt; p ea q̄ tacta
sūt in p̄. membro p̄ncipali. **S**e
cundo pat; ex eo qz voluntas
valde facilit̄ curuatur ad pccā
dum ⁊ rōnis iuditiū cecatur p
delcābilis. vñ phus. ij. ethr. ca
pi. vltimo. **I**nt̄ regulas pro vir
tutib; ac q̄redis ⁊ vicijs vitan
dis p̄it. iij. regulas. **P**rima ē
ut q̄s magis fugiat illō vitium
q̄ plus virtuti c̄te otrariatur
ut tpantie plus cōnriatur intē
panciā q̄ isensibilitas. ⁊ plus
libalitati spugnat seu mie aua
ritia q̄ pdigalitas. **N**ō ē qz ta
le vitū pl⁹ ificit virtutē. **E**xem
plū ē de volente sanai q̄ pl⁹ no
ciūū magis h; vitāe. **S**ecūda
ē ut q̄s ofider; ad q̄d malū pl⁹
sit icliat⁹ a natuā vl ofuetudi
ne ⁊ cōn illō pl⁹ conetur. **N**ō ē
qz ad q̄d oplexio incliat vl cō
fuetudo. faciliustribit ad trans
gressioēz mediū virtutis. **A**d q̄d
aut q̄s sit pl⁹ icliat⁹ patē p̄t
ex delectacione vl tristitia quā
q̄s circa vitū certū h; **I**ta secū
da via efficacissima ē cōn vitū

Si via stoy cor ut tulus naz
rat fuit min⁹ efficac. q̄ docēbāt
lente a vicijis cessare debere. q̄s
pprie est tepid⁹ 22 **O**portet enī
fm thologos simul oia mōē
lia vita dimittere. **S**i nō opoz
tet oia pfectiōis opa statī ope
rari. **E**xēplū de wlētib⁹ bestia⁹
aliq̄ docere opt; q̄ cū magno
conatu opentur cōtra natuālē
inclinacōez. ut qui vult canem
docere ābulare duob; pdibus
Tertia regula ē inter oia maxi
me est delcātio a delcābile q̄s
cūq; cauēdū **N**ō est qz naturali
ter ad dēlectabilia inclinamur
a talia appetitui pposita statī
placēt **E**t sic occupacōe si pre
sentātur mala: statī mouetur
wlūtas curuatur et rō cecatur
Sic etiā exēpli gr̄tia p exteio
ra muneā. iudicia iustoz puer
tūtur **I**ta etiā p dēlectacōez que
habet sp̄m interiois muneris
similiter heī pōt faciliter. **E**t dif
fert illa regula a secūda. qz secū
da fuitur penes id q̄s ē ppriū
vnicuiq; s; ista tertia penes id
q̄s omnib; cōuenit. **R**ita regu
la est ut quis oshder; superha
būdantiā a defectū que oppo
nūtur virtuti. 7 ppendat glia
sint 7 q̄ mala sint peccā. a sic
facili⁹ mediū virtutis diliget
a medium inueniet virtutis.
Tercō qz fugiēda sint dēlectā
bilia mūdi doc; locus i quo fu

mus vallis miserie a lacrimarū
Nō enī fm aug⁹. doc; eiecit hōi
nē de paradiso ut hic paradisu ha
beat. s; ut laborem⁹ 7 in sudore
vultus cū adā vescamur pane
vel cū eua erūnas patiamur ut
hic mereamur eternū gaudiū
hic ei mixta sunt meror⁹ 7 gau
diū. i celo solū est gaudiū.
sed in inferno tm̄ pena. **Q**uō
idem doc; temp⁹ **N**ā scō; bern
har. vniūsum temp⁹ est pēiten
tie 7 vigilia que d̄ solemnitati⁹
mag⁹ sabbati celo. vigilia autē
erigit ieiuniū a t̄bulacōez; **R**ū
to id doc; exēplū xp̄i. q̄ per oia
elegit fm **B**ern. penosa opa a
virtuosa ut pt; in eis paup⁹
te multiplici. quā habuit nascē
do consūcōdo moriendo **E**go in
q̄t ps. **M**edic⁹ sū a paup⁹ **R**ō
fm glō. ibi ad litterā de xp̄i per
sona dixit. hoc inq̄t glō. xp̄us
dicit de se in p̄sona sui. **S**exto
idē docēt exēpla scōz vteis a
nouī testam̄ti mltiplia heb.
xi. **C**ircuerūt in melotis i pel
libus caprimis egentes āgusti
ati afflictī quib; dign⁹ nō eāt
mūdus. **S**eptio docēt idē no
tumēta que hōib⁹ ex wlupta
tib; puenēt ut pt; i **E**ua. circa
esū phibitū de solomōe qui in
famis mortuus ē. de **D**avid a
sāpsone 7 de multis alijs **O**cta
uo idē docēt penurie cōfratrū
xp̄ianoz **Q**uot enī sunt vidue

tribulati. paupes egētes. deuoti tēptati. laborib; p̄ssi. capti. et similes. q̄b; opati dērem? non inamit v̄ro gaudē. v̄n bern. nō dec; xp̄ianū delicias q̄zere cū sciat xp̄m in tot mēbris suis necitate h̄re. Nono dec; illd̄ voluptatū breuitas. labor. et p̄ cōntrariā mixtio. v̄n Hoe. de olo. Oq̄tis amaritudibus hūana felicitas resp̄sa ē. v̄z q̄z neō sine cōsolacōe diu pleuerāe pōt: conari ergo dēmus ut delectemur de spe celestis patrie. de dei p̄petatib; vic; bonitate. miā. et hmōi. de xp̄i p̄fectiōib; de suis beneficiis de virtutib; et alijs fm̄ illd̄ p̄s. Delectare in domino et dabit tibi p̄tices cordis tui. Et fm̄ illd̄ apli phil. iij. gaudete in dño semper. Itēz dico gaudete modestia v̄ra nota sit c̄. .:

Decimū Præceptum

Non concupisces rem proximi tui. nō do nū nō agz. nō suū nō ancillā. non bouem non asinū. nō vniūsa q̄ illi? sūt Exo. xx. Et deu. v. Illd̄ ē decimū mādatum. de q̄ tria p̄ncipalit̄ sūt vidēda. Primo. quo deb; intelligi. Secūdo de mādati. dubia q̄dā soluentur. Tercō videbitur de pena trāsgrediēciū mādata. **Pro intellectu p̄mi notādū p̄mo** Sicut dictū est p̄cepto p̄cedēti ita suo modo hic

est. Qd̄ p̄mi motus concupie rei aliene put̄ consistit infra līmites sensualitatis. siue ut p̄ueniunt tōlit̄ deliberacōez rōnis. a nullo mō a volūtate dēp̄dent non phibētur aliq̄ mādato nec illo modo sūt p̄cā. **S;** volūtatis deliberati? osensus in dānificacōez p̄mi p̄ illicitā vsurpācōne t̄paliū honoz ei9 phibetur vltio isto mādato. **Secūdo** b nōnd̄ q̄ sic aliene mulieis concupiscēcia ad actū venēz pōt duplici cōsiderari ut p̄cedēti mādato ecia; tactū est. Ita similit̄ concupia rei aliene a p̄mo pōt duplici cōsiderari. vno mō put̄ ex ea oritur et causatur exteior act9 illicite sibi vsurpādi rē p̄xi sui siue rē alienā. Et illa concupiscēcia phibetur eadē prohibicōe q̄ phibetur act9 ei9. exteior. vic; septio p̄cepto non furtū faties. **Alio** mō iteior illa volūtatis concupia delibēta cōsideratur inq̄tum ex ea nō seq̄tur act9 exteior vsurpādi sibi rē alienā. q̄ forte timet̄ v̄recūdat̄ a non hab; oportunitate; **Et** ne q̄s illā concupia; interioez solā sine exteiori actu eā cōmitēs creder; nō esse p̄cā: ipsam dñs sp̄ali p̄cepto phibuit sc; deāo. non concupisces rē p̄xi tui. **Cum** igz in septio p̄cepto sint multi modi iniuste hōie; dānificādi p̄ exteiorē t̄paliū illicita;